

Bruxelles, 25.3.2021
SWD(2021) 70 final

DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI

**ACTUALIZARE Orientări privind ajutoarele de stat în cadrul instrumentelor
financiare ale fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI)**

DECLINAREA RESPONSABILITĂȚII

Acesta este un document de lucru elaborat de serviciile Comisiei. Pe baza legislației UE aplicabile, acesta furnizează orientări tehnice colegilor și organismelor implicate în punerea în aplicare, controlul sau implementarea fondurilor structurale și de investiții europene cu privire la aplicarea normelor UE în acest domeniu. Documentul de lucru urmărește să prezinte explicațiile serviciilor Comisiei cu privire la reglementările respective, pentru a facilita punerea în aplicare a programelor și pentru a încuraja bunele practici. Prezentele orientări nu aduc atingere interpretării Curții de Justiție și a Tribunalului sau deciziilor Comisiei.

Cuprins

1. Context	4
2. Ajutoarele de stat la diferite niveluri ale instrumentelor financiare	5
3. Prezența ajutoarelor de stat în domeniul instrumentelor financiare	6
3.1. „Resurse de stat” și „imputabilitate”	6
3.1.1. Fondurile structurale și de investiții europene.....	7
3.1.2. Alte fonduri UE și fonduri ESI în cadrul gestiunii directe sau indirecte a Uniunii.	8
3.1.3. Contribuția fondurilor ESI la fondurile UE în cadrul gestiunii directe sau indirecte a Uniunii	9
3.1.4. Resurse proprii ale Grupului BEI.....	10
3.1.5. Resursele proprii ale Grupului BEI acoperite de garanția FEIS (Fondul european pentru investiții strategice).....	10
3.1.6. Prezentarea evaluării necesare a ajutoarelor de stat pe baza criteriului pentru „resursele de stat” în funcție de tipurile de resurse	11
3.2. „Întreprinderile” implicate în instrumente financiare.....	12
3.3. Avantajul	13
3.4. Denaturarea concurenței și impactul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre/ajutorul <i>de minimis</i>	15
4. Exceptarea de la notificare	16
5. Instrumentele „standard”	17
6. Situații în care sunt necesare notificările ajutoarelor de stat	18
ANEXĂ.....	19
Tabel de abrevieri.....	40
Tabelul actelor legislative	43

1. Context

Evaluarea în temeiul normelor privind ajutoarele de stat și, după caz, respectarea normelor privind ajutoarele de stat sunt extrem de importante pentru menținerea unei piețe interne funcționale. Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat încurajează eficiența economică și evită sprijinul public care denaturează nejustificat concurența, ceea ce ar fi în detrimentul întregii Uniuni. Ajutoarele de stat reprezintă un instrument esențial pentru crearea și menținerea unor condiții de concurență echitabile pentru toate societățile. Prin urmare, este necesar ca statele membre să asigure respectarea normelor privind ajutoarele de stat atunci când acordă ajutoare prin intermediul instrumentelor financiare (co)finanțate prin fondurile structurale și de investiții europene.

Importanța normelor privind ajutoarele de stat pentru instrumentele financiare este reamintită în mai multe dispoziții din titlul IV din Regulamentul privind dispozițiile comune („RDC”)¹, în special la articolele 6, 37, 38, 42 și 44. Este necesar să se acorde o atenție specială chestiunilor legate de ajutoarele de stat din următoarele motive:

- Cadrul juridic privind ajutoarele de stat s-a modificat considerabil în 2013/2014 oferind mai multe posibilități pentru a asigura compatibilitatea ajutoarelor de stat.
- Ajutoarele de stat pot fi prezente la diferite niveluri ale instrumentelor financiare, inclusiv la nivelul intermediarilor financiari, al administratorilor de fonduri și al coinvestitorilor. Este posibil ca nu toate părțile interesate relevante să cunoască potențiala prezență a ajutoarelor de stat la diferite niveluri și necesitatea de a asigura respectarea normelor privind ajutoarele de stat pentru toate aceste niveluri.
- De multe ori, administratorii de fonduri și investitorii (instituțiile financiare, băncile comerciale) nu cunosc suficient de bine normele privind ajutoarele de stat.
- RDC prevede posibilitatea de a se utiliza instrumente financiare pentru toate obiectivele tematice. În anumite domenii, Comisia oferă așa-numitele instrumente financiare „standard” pentru care conformitatea cu normele privind ajutoarele de stat a fost deja verificată.

Scopul prezentului document de lucru al serviciilor Comisiei („SWD”) este de a facilita aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul instrumentelor financiare și de a indica diferitele posibilități de realizare a conformității cu normele privind ajutoarele de stat.

Comisia Europeană a adoptat un **cadru temporar**² pentru a permite statelor membre să utilizeze toată flexibilitatea prevăzută de normele privind ajutoarele de stat pentru a sprijini economia în contextul **epidemiei de COVID-19**. Cadrul temporar este în vigoare

¹ Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013, p. 320).

² Comunicarea Comisiei din 19 martie 2020 – Cadru temporar pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei în contextul actualei epidemii de COVID-19 (JO C 91I, 20.3.2020, p. 1), astfel cum a fost modificată la 3 aprilie, 8 mai, 29 iunie și 13 octombrie 2020, disponibilă la adresa: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/what_is_new/covid_19.html.

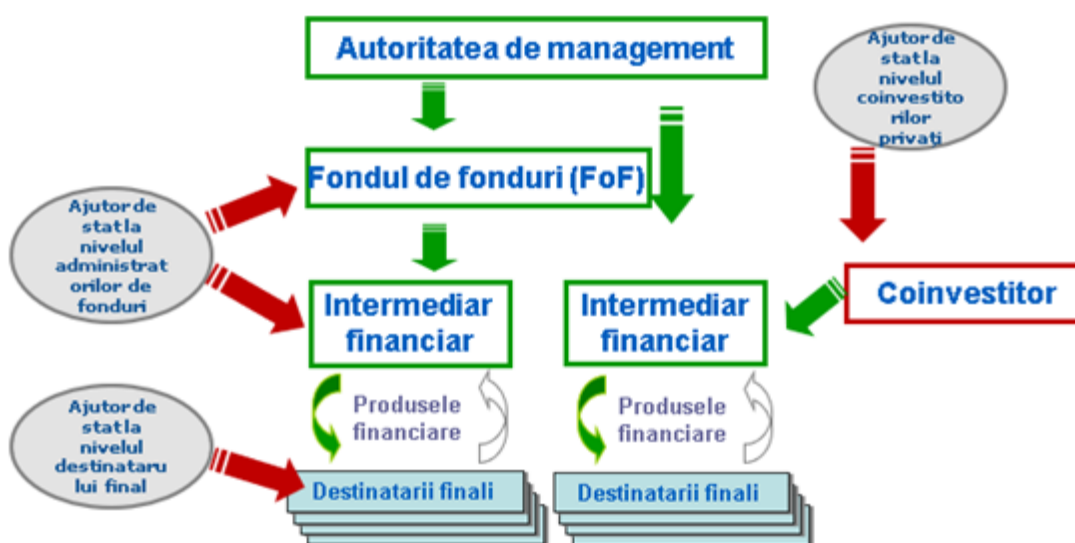
până la sfârșitul lunii decembrie 2020. Înainte de această dată, Comisia evaluează dacă acest cadru trebuie prelungit.

Cadrul temporar completează numeroasele posibilități oferite statelor membre de a concepe măsuri în conformitate cu normele UE existente privind ajutoarele de stat descrise în prezentul document de lucru al serviciilor Comisiei. În cazul instrumentelor financiare care implică ajutoare de stat, cadrul temporar reprezintă o posibilitate temporară suplimentară de a asigura compatibilitatea ajutorului cu normele UE privind ajutoarele de stat. Măsurile de ajutor temporare vizate de cadrul temporar pot fi cumulate cu ajutoarele care se încadrează în domeniul de aplicare al regulamentelor *de minimis* sau cu ajutoarele care se încadrează în domeniul de aplicare al regulamentelor de exceptare pe categorii, cu condiția respectării dispozițiilor și normelor privind cumularea prevăzute în regulamentele respective.

2. Ajutoarele de stat la diferite niveluri ale instrumentelor financiare

Instrumentele financiare implică adesea structuri pe mai multe niveluri, cu scopul de a crea stimulente pentru operatorii economici (**investitori**) pentru ca aceștia să acorde finanțare **destinatarilor finali**. Acest lucru poate constitui ajutor de stat acordat investitorilor și/sau destinatarilor finali și trebuie să respecte normele privind ajutoarele de stat. În plus, este posibil ca instrumentele financiare să implice unul sau mai multe **organisme care implementează un instrument financiar** (de exemplu, intermediarii financiari) care pot, de asemenea, să fie destinatari ai ajutoarelor de stat și să intre sub incidența normelor privind ajutoarele de stat.

În funcție de modul în care este conceput un instrument financiar, sprijinul financiar poate constitui ajutor de stat pentru întreprinderi la toate cele trei niveluri menționate, chiar dacă intenția autorității din statul membru (printre altele, o autoritate de management în cadrul RDC) este de a oferi beneficii numai destinatarilor finali. Conformitatea cu normele privind ajutoarele de stat trebuie să fie asigurată pentru toate nivelurile implicate în implementarea instrumentului financiar.

În ceea ce privește prezența ajutorului de stat, Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat (NOA)³ oferă indicații detaliate care sunt relevante și pentru instrumentele financiare. De asemenea, comunicarea include și alte explicații și exemple generale.

3. Prezența ajutoarelor de stat în domeniul instrumentelor financiare

Articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”)⁴ definește ajutorul de stat ca fiind ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre⁵.

În conformitate cu articolul 107 alineatul (1) din TFUE, prezența ajutorului de stat include următoarele cerințe (explicate mai în detaliu în secțiunile 3.1-3.4)⁶:

- Sprijinul este acordat prin intermediul „resurselor de stat” și este „imputabil” statului.
- Destinatarul este o „întreprindere”.
- Sprijinul „favorizează” o întreprindere, și anume: îi conferă un „avantaj”.
- Sprijinul „denaturează concurența” și „afectează schimburile comerciale dintre statele membre”.

Criteriile pentru stabilirea prezenței ajutorului de stat prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE sunt cumulative. Trebuie îndeplinite toate criteriile pentru ca sprijinul să constituie ajutor de stat. Prin urmare, dacă nu este îndeplinit oricare dintre criterii, sprijinul public nu constituie ajutor de stat. Testul trebuie realizat la toate cele trei niveluri menționate anterior.

3.1. „Resurse de stat” și „imputabilitate”⁷

Sprijinul acordat în mod direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat și imputabilitatea unui astfel de sprijin în sarcina statului reprezintă condiții pentru stabilirea prezenței unui ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Ele sunt adesea luate în considerare împreună atunci când se evaluează o măsură în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, întrucât ambele se referă la originea publică a ajutoarelor în cauză.

³ Comunicare a Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO C 262, 19.7.2016, p. 1), a se vedea în special punctul 60.

⁴ Versiunea consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (JO C 326, 26.10.2012, p. 1).

⁵ În cazul Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și al Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM), se aplică norme speciale privind ajutoarele de stat – a se vedea articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 508/2014 (JO L 149, 25.5.2014, p. 1) (Regulamentul FEPAM) și articolul 81 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 (JO L 347, 20.12.2013, p. 487) (Regulamentul FEADR).

⁶ Articolul 107 alineatul (1) din TFUE prevede cerințe suplimentare, precum „selectivitatea” măsurii de sprijin. Celelalte criterii prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE sunt îndeplinite de regulă în cazul instrumentelor financiare sprijinite din fonduri ESI și, prin urmare, nu au fost abordate în prezenta notă de orientare.

⁷ Pentru orientări suplimentare privind proveniența de la stat, a se vedea secțiunea 3 din NOA.

Resursele publice naționale ale statelor membre ale UE sunt resurse de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Resursele acordate din bugetul Uniunii sunt, de asemenea, considerate „resurse de stat” (și sunt imputabile statului) dacă autoritățile naționale au putere discreționară în ceea ce privește utilizarea acestor resurse.

În schimb, în cazul în care resursele Uniunii sunt gestionate în mod direct sau indirect de către Uniune (sau de către instituții internaționale), fără ca autoritățile naționale să aibă putere discreționară, acestea nu constituie resurse de stat și nu sunt imputabile statului.

3.1.1. Fondurile structurale și de investiții europene

Marea majoritate a fondurilor structurale și de investiții europene („fondurile ESI”) care sunt relevante pentru politica de coeziune sunt cheltuite în cadrul gestiunii partajate⁸. În cadrul gestiunii partajate, statele membre au, de obicei⁹, putere discreționară în ceea ce privește utilizarea finanțării și pot decide cine beneficiază de sprijin. Datorită acestei puteri discreționare, fondurile ESI și (co)finanțarea publică națională sunt considerate „resurse de stat” și sunt imputabile statului în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Acest lucru este valabil chiar și atunci când autoritățile naționale încredințează instrumentele financiare Grupului BEI sau oricărei alte entități pentru a le implementa în baza unor acorduri contractuale.

Prin urmare, dacă fondurile ESI și (co)finanțarea publică națională sunt cheltuite în cadrul gestiunii partajate și dacă statele membre contribuitoare au putere discreționară în ceea ce privește utilizarea acestor resurse, ele reprezintă „resurse de stat” care sunt imputabile statului în sensul normelor privind ajutoarele de stat. Acest lucru înseamnă, de asemenea, că instrumentele financiare gestionate de către autoritatea de management sau sub responsabilitatea acesteia [articolul 38 alineatul (1) litera (b) din RDC] sunt supuse normelor privind ajutoarele de stat.

Exemplu:

O autoritate de management utilizează resurse FEDR¹⁰ pentru a institui un fond cu scopul de a promova IMM-urile nou-înființate. Resursele FEDR sunt gestionate în cadrul gestiunii partajate.

Resursele FEDR din cadrul gestiunii partajate se califică drept „resurse de stat”. Operațiunea trebuie să respecte normele privind ajutoarele de stat, cu condiția ca toate celelalte elemente ale noțiunii de ajutor prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE să fie îndeplinite. Conformitatea trebuie să fie verificată la nivelul administrării fondului, la nivelul investitorilor și la nivelul destinatarilor finali.

În cazul instrumentelor financiare implementate în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 (FEADR), se aplică norme specifice privind ajutoarele de stat pentru

⁸ Articolul 63 din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 (JO L 193, 30.7.2018, p. 1) („Regulamentul Omnibus” sau „Regulamentul financiar”).

⁹ În ceea ce privește derogările, a se vedea secțiunea 3.1.3 de mai jos.

¹⁰ Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 (JO L 347, 20.12.2013, p. 289).

activitățile legate de producția primară de produse agricole. În temeiul articolului 81 alineatul (2) din FEADR, activitățile legate de producția primară de produse agricole (anexa I, produse) fac obiectul derogării de la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat, în conformitate cu articolul 42 din TFUE. Pe de altă parte, activitățile sprijinite prin instrumentele financiare finanțate de FEADR care nu sunt incluse în anexă trebuie să respecte normele generale privind ajutoarele de stat.

În cazul activităților agricole sprijinite prin instrumente financiare care nu sunt finanțate de FEADR, cu excepția cazului în care se prevede altfel în alt document, se aplică normele privind ajutoarele de stat.

În ceea ce privește **sectorul pescuitului și al acvaculturii**, la articolul 42 din TFUE și la articolul 8 din Regulamentul privind FEPAM este prevăzută excluderea anumitor fonduri din Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) legate de pescuit de la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat. În conformitate cu articolul 8 din Regulamentul privind FEPAM, plățile efectuate de către statele membre în cadrul fondurilor cofinanțate din FEPAM, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 508/2014 privind FEPAM, nu sunt, în principiu, considerate ajutoare de stat.

3.1.2. Alte fonduri UE și fonduri ESI în cadrul gestiunii directe sau indirecte a Uniunii¹¹

În ceea ce privește finanțarea din partea Uniunii, care este implementată fie direct de către Comisie, fie indirect de către orice entitate căreia i-a fost încredințată implementarea, inclusiv de către Grupul BEI (atât BEI, cât și FEI), pe baza unui mandat din partea Comisiei (sau a unei alte instituții sau entități a Uniunii), și în cazul în care, prin urmare, autoritățile naționale nu decid cu privire la utilizarea resurselor, o astfel de finanțare din partea Uniunii nu se califică drept resursă de stat. Finanțarea nu este imputabilă statului, prin urmare, nu constituie ajutor de stat.

Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că Regulamentul financiar prevede că instrumentele financiare ale Uniunii trebuie să urmărească „evitarea denaturării concurenței pe piața internă și respectarea normelor privind ajutoarele de stat”¹². Cadrul juridic care reglementează instrumentele financiare ale Uniunii, inclusiv acordurile cu entitățile cărora le-a fost încredințată implementarea, a fost elaborat în vederea asigurării conformității cu legislația privind ajutoarele de stat. Diferitele instrumente financiare trebuie să fie proiectate astfel încât să fie în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat.

Exemplu:

La cererea Comisiei, BEI instituie un fond cu resurse acordate din Orizont 2020¹³. Resursele Orizont 2020 sunt resurse ale Uniunii, iar BEI gestionează acest fond în cadrul așa-numitei gestiuni indirecte.

Resursele Orizont 2020 nu sunt „resurse de stat”. Prin urmare, un fond finanțat exclusiv din aceste resurse nu se califică drept ajutor de stat. Cu toate acestea, Regulamentul financiar (și considerentul 42 din Regulamentul privind Orizont 2020) prevede că trebuie să se asigure respectarea normelor privind ajutoarele de stat. Normele stabilite de

¹¹ La articolul 4 alineatul (7) din RDC, se menționează fondurile Uniunii care nu fac obiectul gestiunii partajate cu statele membre.

¹² Articolul 209 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul financiar.

¹³ Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020 și de abrogare a Deciziei nr. 1982/2006/CE (JO L 347, 20.12.2013, p. 104) („Regulamentul privind Orizont 2020”).

Comisie pentru înființarea fondului și pentru implementarea acestuia trebuie să fie conforme cu normele privind ajutoarele de stat.

În ceea ce privește Orizont 2020, regulamentul și normele de punere în aplicare, în special acordul de delegare și listele termenilor, sunt concepute astfel încât să se atingă obiectivul de asigurare a conformității cu normele privind ajutoarele de stat. De asemenea, propunerile referitoare la crearea unui fond Orizont 2020 sunt verificate dacă respectă normele prevăzute în cadrul Orizont 2020.

În cazul în care fondul constituit cu resurse Orizont 2020 este finanțat și din alte resurse publice (finanțare publică națională sau resurse din fonduri ESI), partea respectivă a finanțării se poate califica drept „resurse de stat” care sunt imputabile statului numai în cazul în care statele membre contribuitoare au putere discreționară cu privire la utilizarea acestor resurse. Pentru aceste părți ale finanțării, sunt necesare verificări suplimentare ale ajutorului de stat în cazul în care sunt îndeplinite, de asemenea, toate celelalte condiții necesare pentru stabilirea prezenței unui ajutor de stat, prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

3.1.3. Contribuția fondurilor ESI la fondurile UE în cadrul gestiunii directe sau indirecte a Uniunii

În conformitate cu articolul 38 alineatul (1) litera (a) din RDC, statele membre pot contribui cu fonduri din programele ESI la instrumentele financiare instituite la nivelul Uniunii (gestiune directă sau indirectă din partea Uniunii). Astfel de contribuții nu ar constitui resurse de stat, iar utilizarea lor nu ar fi imputabilă statului, în cazul în care statul membru contribuitor nu impune nicio condiție în ceea ce privește utilizarea acestor fonduri ESI, cu excepția condiției conform căreia contribuțiile din fondurile ESI ar trebui investite pe teritoriul statului membru contribuitor care este specificat în programul (programele) operațional(e). Această condiție nu ar impune ca resursele să fie imputabile statului membru, întrucât fondurile ESI sunt alocate statelor membre în conformitate cu normele Uniunii care au stabilit deja teritoriul statului membru pe care ar trebui investite respectivele fonduri¹⁴.

În măsura în care contribuțiile din fondurile ESI îndeplinesc condițiile menționate mai sus, acestea nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. În consecință, aceste contribuții nu trebuie să respecte normele privind ajutoarele de stat. În schimb, având în vedere că instrumentele financiare de la nivelul UE trebuie să respecte normele privind ajutoarele de stat, astfel cum se explică la secțiunea 3.1.2 de mai sus, acest lucru înseamnă că, atât în cazul resurselor Uniunii, cât și în cazul fondurilor ESI adăugate acestora, respectarea normelor privind ajutoarele de stat este asigurată de către Comisie odată cu elaborarea instrumentului.

¹⁴ Articolul 70 din RDC impune statelor membre să sprijine operațiunile într-o zonă vizată de program. Repartizarea fondurilor puse la dispoziție de către statul membru se realizează printr-o metodologie cuprinsă în anexa VII la RDC și stabilită în Decizia de punere în aplicare (2014/190/UE) a Comisiei: Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 3 aprilie 2014 de stabilire a repartizării anuale a resurselor globale pentru fiecare stat membru din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune în cadrul obiectivului privind investițiile pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă și al obiectivului de cooperare teritorială europeană, a repartizării anuale a resurselor pentru fiecare stat membru din alocările specifice pentru inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, împreună cu lista regiunilor eligibile, precum și a sumelor care urmează să fie transferate din alocările fiecărui stat membru din Fondul de coeziune și din fondurile structurale către Mecanismul pentru Interconectarea Europei și către ajutorul pentru cele mai defavorizate persoane pentru perioada 2014-2020 [notificată cu numărul C(2014) 2082] (JO L 104, 8.4.2014).

3.1.4. Resurse proprii ale Grupului BEI

Investițiile din resurse proprii efectuate de Grupul BEI (atât BEI, cât și FEI) pe propriul risc sunt considerate finanțări private în temeiul normelor privind ajutoarele de stat și nu constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Acest lucru înseamnă, de asemenea, că resursele proprii ale BEI/FEI, care au fost investite de BEI/FEI *pe deplin* pe propriul risc, nu sunt luate în considerare la calcularea pragului *de minimis*, în ceea ce privește pragurile de notificare sau la calcularea intensității ajutorului.

Cu toate acestea, dacă statele membre oferă garanții sau orice alt sprijin Grupului BEI, Grupul BEI nu investește *pe deplin* pe propriul risc. În aceste condiții, investițiile Grupului BEI nu pot fi, prin urmare, considerate ca având un caracter privat în sensul politicii în domeniul ajutoarelor de stat. În plus, având în vedere că o astfel de garanție implică resurse de stat și este imputabilă statului, aceasta trebuie să respecte normele privind ajutoarele de stat.

Exemplu:

Scenariul a) BEI instituie un fond din resurse proprii fără să beneficieze de niciun sprijin (de exemplu, garanții) din resursele statelor membre sau ale Uniunii. Resursele BEI sunt considerate resurse private. Prin urmare, nu se aplică normele privind ajutoarele de stat.

Scenariul b) BEI primește sprijin public național și/sau sprijin din partea fondurilor ESI, de exemplu, o garanție pentru a acoperi (o parte din) riscul asumat de BEI cu privire la împrumuturile nou generate. În acest caz, investiția BEI nu este considerată a avea un caracter privat în scopul controlului ajutoarelor de stat. În cazul în care sunt îndeplinite și celelalte condiții pentru stabilirea prezenței unui ajutor de stat, garanția publică trebuie să respecte normele privind ajutoarele de stat (aceasta este finanțată din resurse de stat și este imputabilă statului).

3.1.5. Resursele proprii ale Grupului BEI acoperite de garanția FEIS (Fondul european pentru investiții strategice)¹⁵

Garanția bugetară oferită de UE în temeiul Regulamentului FEIS și operațiunea de finanțare sau de investiții garantată a BEI nu se califică drept „resurse de stat” și, prin urmare, nu constituie ajutor de stat. Astfel, nu este necesar un control al ajutoarelor de stat pentru utilizarea de către Grupul BEI a resurselor proprii acoperite de o garanție FEIS. Proiectele sau platformele de investiții sprijinite de FEIS pot fi combinate cu un sprijin financiar (cofinanțare) din fonduri ESI sau cu resurse naționale publice. În astfel de cazuri, finanțarea suplimentară la FEIS este supusă normelor privind ajutoarele de stat, astfel cum se explică în secțiunea 3.1.1 de mai sus.

În urma intrării în vigoare a așa-numitului Regulament Omnibus¹⁶, la 2 august 2018, articolul 39a din RDC permite unei autorități de management să contribuie cu resurse din fondurile ESI la un instrument financiar care combină o astfel de contribuție cu produse financiare ale BEI în cadrul FEIS, ca o nouă opțiune de implementare în temeiul articolului 38 alineatul (1) litera (c) din RDC. Articolul 39a alineatul (6) din RDC reiterează faptul că respectarea legislației aplicabile, inclusiv a legislației privind ajutoarele de stat, trebuie să fie asigurată pentru orice contribuție a programului FEIS,

¹⁵ Regulamentul (UE) 2015/1017 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 iunie 2015 privind Fondul european pentru investiții strategice, Platforma europeană de consiliere în materie de investiții și Portalul european de proiecte de investiții și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013 – Fondul european pentru investiții strategice (JO L 169, 1.7.2015, p. 1).

¹⁶ A se vedea nota de subsol 8.

astfel cum se explică în prezentele orientări și în nota de orientare privind combinarea fondurilor ESI și a FEIS, care include orientări privind ajutoarele de stat¹⁷.

Exemplu:

BEI instituie un fond cu resurse proprii care sunt susținute de o garanție FEIS. Instituirea fondului și implementarea acestuia nu implică „resurse de stat” și, prin urmare, nu este supus controlului ajutoarelor de stat.

Dacă totuși fondul primește resurse suplimentare din fonduri ESI sau din resurse naționale publice, sprijinul pentru acea parte din fond se califică drept „resurse de stat”. Acesta ar trebui să respecte normele privind ajutoarele de stat dacă sunt îndeplinite și celelalte condiții ale noțiunii de ajutor.

Trebuie remarcat faptul că resursele Grupului BEI sprijinite printr-o garanție FEIS nu sunt investite pe deplin pe propriul risc. Prin urmare, în acest caz, o investiție realizată de Grupul BEI nu poate fi considerată o investiție privată în sensul unei „contribuții proprii” din partea Grupului BEI care nu implică niciun sprijin public sau o contribuție a unui investitor privat, astfel cum prevăd normele privind ajutoarele de stat.

3.1.6. Prezentarea evaluării necesare a ajutoarelor de stat pe baza criteriului pentru „resursele de stat” în funcție de tipurile de resurse

Tipuri de resurse				
Resurse din fonduri ESI (în cadrul gestiunii partajate)	Resurse naționale publice	Fonduri ale Uniunii gestionate direct/indirect (de exemplu, Orizont 2020, COSME ¹⁸ sau fondurile ESI în cadrul gestiunii directe/indirecte sau fondurile ESI transferate necondiționat, a se vedea secțiunea 3.1.3)	Resurse proprii ale Grupului BEI (fără nicio acoperire a riscurilor sau un alt sprijin din resursele Uniunii sau din resursele naționale publice)	Resursele proprii ale Grupului BEI acoperite prin garanția FEIS
Resurse de stat: da	Resurse de stat: da	Resurse de stat: nu	Resurse de stat: nu	Resurse de stat: nu
Necesitatea respectării normelor	Necesitatea respectării normelor	Respectarea normelor privind ajutoarele de stat	Nicio cerință privind ajutoarele de	Nicio cerință privind ajutoarele de

¹⁷ <https://www.fi-compass.eu/publication/ec-regulatory-guidance/new-guidelines-combining-european-structural-and-investment-funds>.

¹⁸ Regulamentul (UE) nr. 1287/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a unui program pentru competitivitatea întreprinderilor și pentru întreprinderile mici și mijlocii (COSME) (2014-2020) și de abrogare a Deciziei nr. 1639/2006/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 347, 20.12.2013, p. 33).

privind ajutoarele de stat ¹⁹	privind ajutoarele de stat	asigurată de Comisie la nivelul instrumentului	stat	stat (a se vedea, de asemenea, secțiunea 3.1.5.)
În cazul în care sunt combinate mai multe tipuri de resurse, aplicarea normelor privind ajutoarele de stat trebuie verificată separat pentru fiecare resursă în parte				

3.2. „Întreprinderile” implicate în instrumente financiare²⁰

Noțiunea de ajutor de stat prevăzută la articolul 107 alineatul (1) din TFUE impune ca sprijinul să fie acordat unei „întreprinderi”. Curtea de Justiție a definit în mod sistematic „întreprinderile” ca fiind entități care desfășoară o activitate economică, indiferent de statutul juridic și de modul de finanțare a acestora²¹. Se consideră „activitate economică” orice activitate care constă în oferirea de bunuri și servicii pe o anumită piață²².

Definiția noțiunii „întreprindere” implică faptul că:

- statutul entității nu este unul decisiv (de exemplu, o entitate care face parte din administrația publică poate să fie o întreprindere),
- nu contează dacă entitatea are scop lucrativ (și o entitate non-profit poate oferi bunuri și servicii pe o piață),
- clasificarea oricărei entități ca întreprindere se face întotdeauna în raport cu o activitate specifică (o entitate poate avea atât activități economice, cât și activități neeconomice), caz în care face obiectul normelor privind ajutoarele de stat în ceea ce privește activitățile sale economice).

Prezența ajutoarelor de stat trebuie verificată pentru toți actorii implicați în instrumentele financiare. Prin urmare, ar trebui să se verifice dacă toți actorii se califică drept „întreprinderi”, cu excepția cazului în care prezența unui ajutor de stat poate fi exclusă pe baza altor cerințe prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

Administratorii de fonduri și investitorii implicați într-un instrument financiar se califică în mod normal ca „întreprinderi”, deoarece desfășoară o activitate economică²³. Pentru destinatarii finali situația poate fi diferită, în special atunci când destinatarii sunt persoane care nu desfășoară o activitate economică sau sunt implicați în activități care nu sunt considerate a fi de natură economică.

¹⁹ Norme specifice privind ajutoarele de stat se aplică fondurilor FEADR și FEPAM.

²⁰ Pentru orientări suplimentare privind noțiunea de întreprindere, a se vedea secțiunea 2 din NOA.

²¹ Cauzele conexe C-180/98 – C-184/98, ECR I-6451, punctul 74.

²² Cauza 118/85, ECR 2599, punctul 7.

²³ În măsura în care un administrator de fonduri se ocupă doar de administrare, iar nu de investiții, un astfel de administrator se poate califica drept un simplu „vehicul” și, prin urmare, nu intră sub incidența noțiunii de „întreprindere” prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE. A se vedea cazul SA.37824:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/254119/254119_1608806_109_2.pdf;

A se vedea, de asemenea, decizia în cazul SA.36904, punctul 71 litera (b):

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/256075/256075_1711610_153_2.pdf.

3.3. Avantajul²⁴

O altă cerință cumulativă pentru stabilirea prezenței unui ajutor de stat este faptul că măsura implică un avantaj. Un avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE este orice beneficiu economic pe care întreprinderea nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață, adică în absența intervenției statului²⁵. Prin urmare, un avantaj (și, în consecință, un ajutor de stat) poate fi exclus în cazul în care tranzacțiile economice efectuate de către autoritățile publice sunt în conformitate cu condițiile normale de piață. În acest caz, se consideră că autoritatea publică se comportă comparabil cu un „operator economic privat în economia de piață”.

Următoarele elemente sunt deosebit de relevante atunci când se aplică testul operatorului economic privat în economia de piață (OEP) în cazul instrumentelor financiare:

- a) **Pentru (co)investitori** nu există niciun avantaj (și, prin urmare, niciun ajutor de stat) dacă investiția este efectuată *pari passu* între investitori publici și privați sau dacă investiția publică respectă condițiile pieței, astfel cum au fost stabilite pe baza unei analize comparative sau pe baza altor metode de evaluare.

O investiție este considerată *pari passu*²⁶ atunci când:

- este efectuată în aceiași termeni și în aceleași condiții de către investitori publici și privați (investitorii publici și privați sunt supuși aceluiași nivel de risc și de recompense și dețin același nivel de subordonare în aceeași clasă de risc în cazul unei structuri de finanțare stratificate) și
- ambele categorii de operatori intervin în același timp (operațiunile efectuate de investitorii publici și de cei privați se realizează prin intermediul aceleiași operațiuni de investiții) și
- intervenția investitorului privat are o importantă economică reală (RFG²⁷ stabilesc un procent minim de 30 %).

Potrivit punctului 35 din RFG, în cazul în care condițiile de investiție (atât la nivelul investitorilor, cât și la nivelul intermediarului financiar) îndeplinesc cerințele testului OEP, nu mai este nevoie să se mai verifice și dacă este prezent ajutor la nivelul destinatarului final.

În cazul în care instrumentele financiare permit coinvestitorilor privați să efectueze investiții de finanțare într-o întreprindere sau într-un grup de întreprinderi (în termeni mai favorabili) decât investitorii publici care investesc în aceeași întreprindere, atunci investitorii privați respectivi pot beneficia de un avantaj, datorită unui astfel de tratament diferențiat. Un astfel de avantaj poate lua forma unei rate de rentabilitate preferențiale (stimulente în sensul creșterii) sau a unei expuneri reduse la pierderi în cazul unei performanțe nesatisfăcătoare a operațiunii subiacente în raport cu investitorii publici (protecție împotriva evoluției negative). Trebuie asigurată compatibilitatea unui astfel de ajutor pentru investitori, fie pe baza îndeplinirii condițiilor prevăzute la articolele 16, 21 și 39 din RGECA, fie pe baza notificării prealabile și a aprobării de către Comisie. Trebuie remarcat faptul că, în

²⁴ Pentru orientări suplimentare privind noțiunea de avantaj, a se vedea secțiunea 4 din NOA.

²⁵ Cauza C-39/94 ECR I-3547, punctul 60.

²⁶ Pentru orientări suplimentare privind noțiunea de tranzacții *pari passu*, a se vedea secțiunea 4.2.3.1 punctul (i) din NOA.

²⁷ Comunicarea Comisiei – Orientări privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc (JO C 19, 22.1.2014, p. 4).

cazul instrumentelor financiare finanțate din FEIS, tratamentul diferențiat în ceea ce privește coinvestițiile finanțate de FEIS este permis în conformitate cu articolul 43a din RDC. Chiar și așa, tratamentul diferențiat al investitorilor care funcționează după principiul economiei de piață se aplică fără a aduce atingere normelor Uniunii privind ajutoarele de stat.

În unele cazuri (de exemplu, garanții sau în absența investitorilor privați) condițiile de piață nu pot fi stabilite în mod direct, prin intermediul testului *pari passu*. Totuși, acest lucru nu înseamnă neapărat că tranzacția publică nu respectă condițiile de piață. În astfel de cazuri, conformitatea cu condițiile de piață poate fi evaluată pe baza unor criterii de referință sau a altor metode de evaluare [de exemplu, pentru a stabili valoarea actualizată netă (VAN) a investițiilor la un nivel care ar fi fost acceptabil pentru un operator privat într-o economie de piață]. În cazul în care o tranzacție se dovedește a fi în conformitate cu condițiile de piață, aceasta nu reprezintă ajutor de stat²⁸.

- b) **Organismele care implementează instrumente financiare (și anume intermediarii financiari/fondurile de fonduri/administratorii de fonduri)** pot fi, de asemenea, destinatari ai ajutoarelor de stat în cazul în care remunerația obținută pentru servicii sau rambursările pentru implementarea instrumentului financiar depășesc ratele de piață.

Există diferite moduri de a stabili dacă remunerația pentru organismele care implementează instrumentele financiare/administratorii de fonduri este în conformitate cu ratele de piață. De exemplu, în cazul în care un administrator de fonduri este ales printr-o procedură de selecție competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată, remunerația acestuia poate fi considerată ca fiind în conformitate cu ratele de piață. Aceasta este o cerință valabilă pentru toate instrumentele financiare care fac obiectul normelor privind ajutoarele de stat²⁹.

Regulamentul Omnibus a clarificat situațiile în care statele membre care sprijină instrumentele financiare pot să atribuie direct unei bănci sau instituții publice contractele de servicii pentru implementarea instrumentelor financiare.

Articolul 38 alineatul (4) litera (b) punctul (iii) din RDC este formulat astfel încât să excludă posibilitatea ca un stat membru să confere unei astfel de bănci sau instituții un avantaj necuvenit în detrimentul concurenților sau să permită o denaturare a pieței.

În cazul în care nu s-a utilizat o procedură de selecție competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată, conformitatea remunerației/rambursărilor cu condițiile de piață poate fi indicată prin alte mijloace.

În ceea ce privește remunerațiile/rambursările care sunt conforme cu normele RDC, instrumentele standard, descrise în secțiunea 5, asigură faptul că remunerația nu prezintă probleme legate de ajutoarele de stat³⁰.

În ceea ce privește remunerațiile/rambursările neconforme cu normele RDC, și anume care nu intră în domeniul de aplicare al instrumentelor standard, conformitatea cu condițiile de piață ar trebui evaluată pentru fiecare caz în parte.

²⁸ Pentru orientări suplimentare privind aplicarea testului privind economia de piață, a se vedea secțiunea 4.2.3.2 din NOA.

²⁹ Pentru orientări suplimentare, a se vedea secțiunea 4.2.3.1 punctul (ii) din NOA.

³⁰ Această afirmație este valabilă pentru perioada de programare 2014-2020.

c) **La nivelul destinatarilor finali:**

În cazul în care un împrumut sau o garanție îndeplinește condițiile stabilite în Comunicarea privind ratele de referință³¹ sau în secțiunea 3 din Comunicarea privind garanțiile³², se consideră că acestea sunt conforme cu condițiile de piață și, prin urmare, nu constituie ajutor de stat pentru destinatarii finali. În plus, și pentru alte tipuri de sprijin s-ar putea demonstra că sunt conforme cu condițiile de piață³³.

Cu toate acestea, scopul general al unui instrument financiar finanțat prin politica de coeziune este de a răspunde disfuncționalităților pieței. Prin urmare, prin natura unui astfel de instrument poate exista un avantaj la nivelul destinatarilor finali, pe care nu l-ar fi putut obține pe piață.

3.4. Denaturarea concurenței și impactul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre/ajutorul *de minimis*

Ajutorul de stat este prezent numai în cazul în care acesta denaturează concurența și afectează schimburile comerciale dintre statele membre. În plus, se consideră că sprijinul care respectă dispozițiile din Regulamentul *de minimis* aplicabil nu îndeplinește toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE. Prin urmare, un astfel de ajutor nu face obiectul unei notificări a ajutoarelor de stat. Pentru perioada de finanțare 2014-2020, Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei³⁴ este în principal regulamentul relevant care stabilește pragul *de minimis* pentru o singură întreprindere la 200 000 EUR pentru o perioadă de trei ani. Pe lângă cerințele privind pragul, trebuie, de asemenea, îndeplinite toate celelalte cerințe din regulamentul *de minimis* aplicabil.

Deși, în cadrul FEADR, **activitățile legate de producția primară de produse agricole** sunt scutite de la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat, activitățile care nu sunt incluse în anexă și care sunt sprijinite de instrumentele financiare ale FEADR trebuie să respecte normele generale privind ajutoarele de stat. De asemenea, în cazul activităților agricole sprijinite de instrumente financiare care nu sunt finanțate prin FEADR, se aplică normele privind ajutoarele de stat, și anume plafonul agricol *de minimis* (25 000 EUR/stat membru pentru o singură întreprindere pentru o perioadă de trei exerciții bugetare), precum și alte norme stabilite în Regulamentul (UE) nr. 1408/2013 al Comisiei³⁵.

În ceea ce privește produsele pescărești și de acvacultură reglementate de anexa I la TFUE, plățile efectuate de statele membre ca parte a fondurilor cofinanțate în cadrul FEPAM în conformitate cu normele privind FEPAM, nu sunt, în principiu, considerate ajutoare de stat [a se vedea articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul privind FEPAM].

³¹ Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont (JO C 14, 19.1.2008, p. 6).

³² Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.6.2008, p. 10), astfel cum a fost modificat prin Rectificarea la Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 244, 25.9.2008, p. 32).

³³ A se vedea punctele 2.2 și 2.3 din anexă pentru exemple.

³⁴ Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 352, 24.12.2013, p. 1).

³⁵ Regulamentul (UE) nr. 1408/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* în sectorul agricol, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2019/316 al Comisiei din 21 februarie 2019 (JO L 51I, 22.2.2019, p. 1).

Regimul ajutoarelor de stat se aplică în cazul proiectelor sau programelor care nu au legătură cu domeniul pescuitului (și anume în cazul aspectelor de politică maritimă integrată). Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei [care înlocuiește Regulamentul (CE) nr. 875/2007 al Comisiei]³⁶ se aplică ajutoarelor acordate întreprinderilor din sectorul pescuitului și acvaculturii, cu excepția cazurilor menționate la articolul 1 din același regulament, și stabilește plafonul la 30 000 EUR pentru fiecare beneficiar pentru o perioadă de trei ani (Regulamentul *de minimis* în domeniul pescuitului). În plus, fiecare stat membru trebuie să respecte suma maximă cumulată stabilită în anexa la *Regulamentul de minimis în domeniul pescuitului* (așa-numita limită națională), acordând totodată ajutor întreprinderilor active în sectorul pescuitului și acvaculturii. Pe lângă alte norme prevăzute în *Regulamentul de minimis în domeniul pescuitului al Comisiei*, ajutorul *de minimis* acordat tuturor întreprinderilor din sectorul pescuitului și acvaculturii pentru o perioadă de trei ani nu poate depăși 2,5 % din cifra de afaceri anuală obținută din activități de captură, prelucrare și acvacultură pentru fiecare stat membru în parte.

Regulamentul *de minimis* poate fi aplicat pentru fiecare actor diferit implicat în instrumentele financiare. Cu toate acestea, toate cerințele din regulament trebuie să fie îndeplinite. Trebuie să se acorde o atenție deosebită următoarelor aspecte:

În temeiul normelor privind fondurile ESI, organismele care implementează instrumente financiare nu ar trebui să primească niciun ajutor de stat și nici ajutoare *de minimis* pentru implementare, întrucât acest lucru nu ar fi în conformitate cu obiectivele fondurilor ESI pentru instrumentul financiar, care ar trebui să canalizeze resursele către destinarii finali³⁷. Prin urmare, chiar dacă pentru organismele care implementează instrumente financiare s-ar putea realiza conformitatea cu normele privind ajutoarele de stat, ar trebui remarcat faptul că sprijinul acordat acestor organisme din fonduri ESI nu este în mod normal în conformitate cu normele privind fondurile ESI.

În ceea ce privește destinarii finali, trebuie să se acorde o atenție deosebită situației în care destinatarul final aparține unui grup de întreprinderi. Pragul *de minimis* se aplică „fiecărei întreprinderi în parte”. Prin urmare, ajutoarele ar trebui acordate numai până la pragul comun de 200 000 EUR pentru o perioadă de trei ani pentru toate întreprinderile grupului care sunt considerate ca fiind o singură întreprindere.

În plus, statele membre trebuie să acorde o atenție specială faptului că ajutorul care constă în capital propriu, cvasicapital propriu și injecții de capital nu poate beneficia de prevederile Regulamentului *de minimis*, cu excepția cazului în care capitalul sau valoarea totală a injecției publice nu depășește plafonul *de minimis* sau în cazul în care sunt îndeplinite așa-numitele condiții „safe-harbour” din Regulamentul *de minimis*. În plus, se aplică toate celelalte condiții impuse în temeiul Regulamentului *de minimis*, inclusiv cerința privind transparența.

4. Exceptarea de la notificare

Dacă un ajutor de stat este prezent, articolul 108 alineatul (3) din TFUE prevede că, în general, statul membru în cauză trebuie să notifice ajutorul de stat. Cu toate acestea, posibilitățile de a evita o procedură de notificare a ajutoarelor de stat au crescut

³⁶ Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei din 27 iunie 2014 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* în sectorul pescuitului și acvaculturii (JO L 190, 28.6.2014, p. 45).

³⁷ Acest lucru nu aduce atingere faptului că un organism de implementare poate primi sprijin din fonduri ESI, în alte scopuri, cum ar fi ajutor pentru formarea lucrătorilor.

considerabil ca urmare a extinderii domeniului de aplicare al Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare³⁸ („RGECA 2014”).

În RGECA 2014, există următoarele prevederi care au o relevanță deosebită pentru instrumentele financiare ale politicii de coeziune:

- articolul 16 din RGECA 2014 (ajutoarele regionale pentru dezvoltare urbană);
- articolul 21 din RGECA 2014 (ajutoarele de finanțare de risc);
- articolul 22 din RGECA 2014 (ajutoarele pentru întreprinderile nou-înființate);
- articolul 39 din RGECA 2014 (ajutoarele pentru investiții în favoarea unor proiecte de eficiență energetică a clădirilor).

Pe lângă cele patru prevederi ale RGECA, beneficiarii ajutoarelor pot beneficia, de asemenea, de alte prevederi ale RGECA 2014 la diferite niveluri ale instrumentelor financiare. În special, dispoziția privind ajutoarele regionale pentru investiții prevăzută la articolul 14 din RGECA 2014 se poate aplica instrumentelor financiare din regiunile asistate.

Serviciile Comisiei au oferit orientări suplimentare cu privire la interpretarea RGECA 2014 într-un „Ghid practic”/Document cu întrebări și răspunsuri³⁹.

În plus, există regulamente de exceptare pe categorii de ajutoare sectoriale, cum ar fi Regulamentul (UE) nr. 702/2014 al Comisiei din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

În mod similar, există, de asemenea, un regulament sectorial în ceea ce privește pescuitul și acvacultura, Regulamentul (UE) nr. 1388/2014 al Comisiei, care este regulamentul de exceptare pe categorii de ajutoare aplicabil sectorului, adoptat la 16 decembrie 2014 și intrat în vigoare la 1 ianuarie 2015.

5. Instrumentele „standard”

Comisia a elaborat termeni și condiții standard pentru anumite tipuri de instrumente financiare. Termenii și condițiile standard asigură conformitatea cu normele privind ajutoarele de stat și facilitează astfel acordarea de sprijin financiar din partea Uniunii destinatarilor finali. Utilizarea de către statele membre a instrumentelor standard este voluntară.

Până în prezent, Comisia a adoptat cinci „instrumente standard” diferite⁴⁰, și anume:

- **Împrumutul cu partajarea riscurilor** pentru sprijinirea IMM-urilor
„Instrumentul standard de împrumut cu partajarea riscurilor” este conceput ca un instrument care nu implică ajutor de stat, și anume remunerație conform condițiilor de piață pentru intermediarul financiar și transmiterea întregului avantaj financiar de

³⁸ Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 187, 26.6.2014, p. 1).

³⁹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html.

⁴⁰ Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 964/2014 al Comisiei din 11 septembrie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește clauzele și condițiile standard pentru instrumentele financiare (JO L 271, 12.9.2014, p. 16).

către intermediarului financiar către destinatarii finali. Finanțarea acordată destinatarilor finali este prevăzută în Regulamentul *de minimis* aplicabil.

- **Garanția plafonată la nivel de portofoliu**

Garanția plafonată la nivel de portofoliu oferă o acoperire de risc pentru împrumuturile noi, performante, acordate IMM-urilor, fiind concepută ca un instrument care nu implică ajutor de stat, și anume este conform condițiilor de piață la nivelul intermediarilor financiari care administrează fondul de garantare și la nivelul instituțiilor financiare care creează portofolii de împrumuturi noi. Finanțarea acordată destinatarilor finali este prevăzută în Regulamentul *de minimis* aplicabil.

- **Împrumutul pentru renovare, pentru proiecte vizând eficiența energetică și energia din surse regenerabile în sectorul clădirilor rezidențiale**

Împrumutul este conceput ca un instrument care nu implică ajutor de stat, și anume remunerație conform condițiilor de piață pentru intermediarul financiar, transfer integral al avantajului financiar de către intermediarul financiar către destinatarii finali. Finanțarea acordată destinatarilor finali este prevăzută în Regulamentul *de minimis* aplicabil.

- **Fondul de dezvoltare urbană**

Fondul de dezvoltare urbană este acordat sub forma unui fond de împrumut pentru proiecte de dezvoltare urbană în zone asistate și este conceput ca un instrument exceptat de la obligația de notificare a ajutoarelor de stat în temeiul articolului 16 din RGECA 2014.

- **Mecanismul de coinvestiții în capitaluri proprii**

Mecanismul de coinvestiții se prezintă sub forma unui fond de capitaluri proprii pentru IMM-uri. Mecanismul este conceput ca un instrument exceptat de la obligația de notificare a ajutoarelor de stat în temeiul articolului 21 din RGECA 2014.

Orientări suplimentare cu privire la instrumentele standard se pot găsi la următoarea adresă de internet:

<https://www.fi-compass.eu/publication/event-material/presentation-financial-instruments-under-esif-standard-terms-and>

6. Situații în care sunt necesare notificările ajutoarelor de stat

În cazul în care un instrument financiar presupune acordarea unui ajutor de stat care nu îndeplinește condițiile care permit o derogare de la obligația notificării, statul membru în cauză trebuie să notifice ajutorul de stat. Niciun ajutor nu poate fi acordat înainte ca o decizie de aprobare a ajutorului de stat să fie adoptată de Comisie.

Autoritățile naționale care doresc să obțină consultanță în ceea ce privește notificarea ajutoarelor de stat pot contacta principalul punct de contact național responsabil pentru ajutoarele de stat. În plus, Direcția Generală Concurență a Comisiei („DG Concurență”) oferă orientări statelor membre pentru elaborarea notificărilor privind ajutoarele de stat. Mai multe informații sunt disponibile, de asemenea, pe site-ul DG Concurență⁴¹.

⁴¹ http://ec.europa.eu/competition/index_en.html.

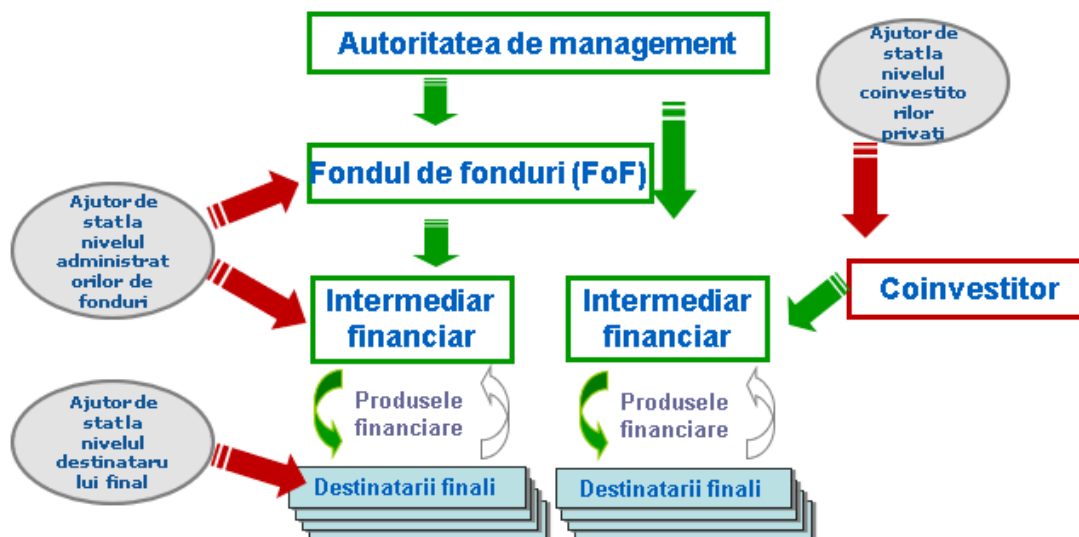
ANEXĂ

Explicații practice și exemple referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat instrumentelor financiare finanțate de fondurile structurale și de investiții europene

1. Introducere

Având în vedere întrebările adresate de diferite părți interesate în urma publicării documentului de lucru al serviciilor Comisiei inițial⁴² care oferă orientări⁴³ cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul instrumentelor financiare finanțate din fondurile ESI, prezenta anexă **completează** respectivul document de lucru al serviciilor Comisiei. Anexa oferă orientări practice **suplimentare**, în special cu privire la numeroasele situații care **nu ridică probleme** legate de ajutoarele de stat și cu privire la faptul că ajutorul de stat poate fi prezent la diferite niveluri. Respectarea normelor privind ajutoarele de stat numai la nivelul destinatarilor finali, în contextul instrumentelor financiare, nu este suficientă (a se vedea figura 1).

Figura 1: Ajutorul de stat ar putea fi implicat la diferite niveluri

Sursă: Instrumentele financiare ale Fondului social european și ajutoarele de stat, document fi-compass

În prima secțiune, anexa evidențiază situațiile tipice în care instrumentele financiare nu ar implica ajutor de stat și nu ar face obiectul controlului ajutoarelor de stat, în special atunci când sunt respectate condițiile de piață la fiecare nivel al instrumentului financiar.

⁴² A se vedea SWD(2017) 156 final – Orientări privind ajutoarele de stat în cadrul fondurilor structurale și de investiții europene (fondurile ESI) – Instrumente financiare, în perioada de programare 2014-2020, disponibile la următoarea adresă:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/guidelines/2017/guidance-on-state-aid-in-european-structural-and-investment-esi-funds-financial-instruments-in-the-2014-2020-programming-period.

⁴³ Prezentele orientări nu aduc atingere interpretării Curții de Justiție și a Tribunalului sau deciziilor Comisiei.

Pentru instrumentele financiare care nu respectă condițiile de piață, documentul oferă orientări generale cu privire la situațiile în care ajutorul de stat poate fi totuși exclus atât la nivelul organismelor de implementare a instrumentelor financiare⁴⁴ (transferul integral al ajutorului către destinatarul final), cât și la nivelul destinatarilor finali (activități neeconomice, niciun efect asupra comerțului și concurenței și ajutoare *de minimis*). Pentru instrumentele financiare care implică ajutor de stat, documentul oferă orientări suplimentare cu privire la modul în care se poate asigura că ajutorul este compatibil cu normele UE privind ajutoarele de stat și, prin urmare, cu piața internă.

A doua secțiune din prezenta anexă oferă trei exemple specifice de diferite tipuri de instrumente financiare pentru a ilustra aplicarea logicii de evaluare a normelor privind ajutoarele de stat în cazul unor instrumente financiare concrete.

2. Situații tipice în care instrumentele financiare nu implică ajutor de stat

Principiile fundamentale care constituie noțiunea de ajutor de stat sunt explicate în detaliu în Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat⁴⁵. Documentul SWD oferă clarificări specifice suplimentare cu privire la calificarea ca ajutor de stat a operațiunilor în contextul instrumentelor financiare. În cazul în care există îndoieli, statele membre pot contacta, de asemenea, Comisia pentru discuții prealabile notificării⁴⁶ în vederea notificării instrumentului financiar pentru securitate juridică.

Astfel cum se indică în documentul SWD, fiecare tip de operațiune implicată în instrumentul financiar trebuie să fie evaluată la nivelul organismelor care implementează instrumentul financiar (administratorul fondului de fonduri și/sau intermediarul financiar), la nivelul coinvestitorilor și la nivelul destinatarilor finali, pentru a verifica dacă îndeplinește criteriile cumulative pentru prezența ajutorului de stat. Practic, dacă unul dintre criteriile cumulative nu este îndeplinit⁴⁷, nu există ajutor de stat. În contextul instrumentului financiar, în multe cazuri criteriul cel mai relevant se referă la întrebarea dacă se acordă sau nu un avantaj economic, care este exclus atunci când operațiunea în cauză este efectuată în conformitate cu condițiile de piață.

2.1. Organismul de implementare a instrumentului financiar (intermediar financiar/administrator de fonduri), fără a investi în instrumentul financiar

Este posibil ca intermediarul financiar să nu coinvestească sau să nu își pună în pericol propriile resurse din bilanț. -Nu există ajutor de stat pentru organismul de implementare a

⁴⁴ În prezenta anexă, termenul „intermediari financiare” poate fi utilizat pentru a desemna organismele care implementează instrumentul financiar.

⁴⁵ A se vedea Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO C 262, 19.7.2016, p. 1), disponibilă la următoarea adresă:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=RO](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=RO).

⁴⁶ Astfel cum se prevede în Comunicarea Comisiei referitoare la Codul de bune practici pentru desfășurarea procedurilor de control al ajutoarelor de stat, disponibilă la adresa:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2018.253.01.0014.01.ENG&toc=OJ:C:2018:253:TOC.

⁴⁷ Ajutorul de stat este un concept obiectiv și juridic definit direct de tratat. Pe scurt, ajutorul de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE este prezent numai atunci când sunt îndeplinite următoarele criterii comutative: implicarea resurselor de stat și imputabilitatea măsurii în sarcina statului, calificarea destinatarului drept întreprindere (și anume desfășurarea unei activități economice), acordarea unui avantaj selectiv și efectul acestuia asupra concurenței și a schimburilor comerciale între statele membre.

instrumentului financiar (prin remunerarea serviciilor de administrare) în următoarele situații:

În cazul în care implementarea instrumentului financiar este încredințată unei instituții naționale de promovare⁴⁸, precum băncile naționale de dezvoltare care acționează exclusiv în cadrul misiunii de serviciu public⁴⁹ sau BEI și FEI, sau unei instituții financiare internaționale (IFI), precum BERD, fără ca entitatea respectivă să coinvestească sau să furnizeze finanțare, acest intermediar financiar nu este considerat beneficiar direct al ajutorului. Acest lucru este valabil indiferent dacă intermediarul financiar este remunerat sau nu pentru serviciile de administrare oferite, deși trebuie evitată compensarea excesivă. Cu toate acestea, dacă astfel de instituții naționale de promovare acționează și în afara misiunii de serviciu public și desfășoară activități comerciale pe piață, atunci pentru a exclude existența ajutorului de stat, aceste instituții trebuie să se asigure că remunerația pentru serviciile de administrare pe care le oferă nu repercutează asupra activităților lor comerciale (a se vedea punctul de mai jos).

În cazul în care implementarea instrumentului financiar este delegată unui intermediar financiar menționat la articolul 38 alineatul (4) litera (c) din RDC, nu există ajutor de stat dacă intermediarul financiar primește o remunerație conformă cu condițiile de piață. Remunerarea conformă cu condițiile de piață poate fi stabilită în trei moduri directe:

- Intermediarul a fost selectat printr-o procedură competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată (de exemplu, procedura de selecție în conformitate cu directivele privind achizițiile publice⁵⁰). Într-un astfel de caz, remunerația sa este presupusă a fi în conformitate cu ratele pieței.

sau

- Intermediarul primește o remunerație la nivelul pieței, stabilită fie pe baza unor operațiuni comparabile efectuate de operatori privați comparabili în situații comparabile, fie utilizând alte metode (de exemplu, acoperirea costurilor plus un profit rezonabil⁵¹).

sau

- Intermediarul primește o remunerație aliniată la RDC și la Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014 al Comisiei⁵² (CDR), care reflectă remunerarea de pe piață în situații comparabile.

⁴⁸ Acestea sunt entități juridice care desfășoară activități financiare cu titlu profesional, cărora un stat membru sau o entitate de la nivel central, regional sau local a unui stat membru le acordă mandat pentru a desfășura activități de dezvoltare sau de promovare.

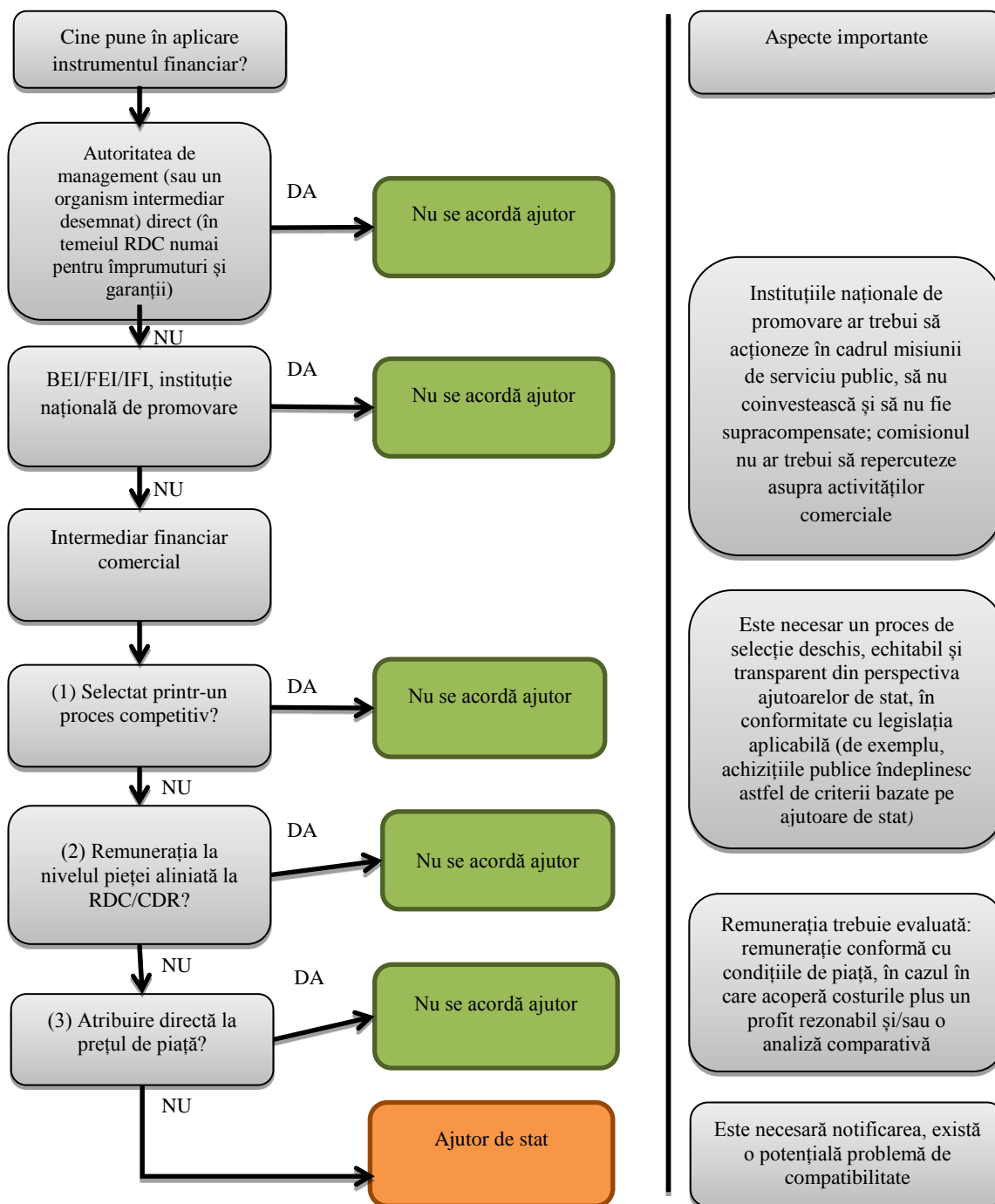
⁴⁹ Misiunea de serviciu public a băncii de dezvoltare definește domeniul în care aceasta își poate desfășura activitatea. Definiția misiunii de serviciu public se bazează pe identificarea disfuncționalităților pieței.

⁵⁰ Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 94, 28.3.2014); Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 94, 28.3.2014).

⁵¹ Un profit rezonabil se stabilește în funcție de profitul tipic pentru sectorul în cauză.

⁵² Remunerația intermediarului financiar este aliniată la articolul 13 din Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014, iar statul nu acordă alte avantaje. A se vedea Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014 al Comisiei din 3 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european

Figura 2: Arborele decizional pentru evaluarea ajutorului de stat (prin remunerarea serviciilor de administrare) acordat unui organism (intermediar financiar) care implementează instrumentul financiar (Sursa: serviciile Comisiei)

agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, disponibil la adresa:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0480>.

2.2. Organisme de implementare a instrumentului financiar care investesc în acesta propriile resurse din bilanț⁵³ în conformitate cu condițiile de piață

În contextul instrumentelor financiare finanțate de fondurile ESI, autoritățile de management pot coinvesti și/sau împărți riscurile cu organismele de implementare a instrumentelor financiare (intermediari financiari/administratori de fonduri) pentru a oferi stimulente și a încuraja furnizarea de finanțare suplimentară destinatarilor finali. Într-o astfel de situație, intermediarii financiari își pun în pericol propriile resurse din bilanț.

Ca principiu general, în cazul în care coinvestiția sau partajarea riscurilor (de exemplu, în contextul unui fond de garantare) cu intermediarul financiar din cadrul instrumentului financiar respectă condițiile de piață, atunci nu există ajutor de stat, iar finanțarea acordată destinatarilor finali, de asemenea, respectă condițiile de piață. De asemenea, nu există niciun avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) din tratat și, prin urmare, niciun ajutor de stat, dacă intermediarul financiar obține, în general, un randament mai mic decât cel pe care l-ar obține în cazul în care ar fi investit propriile resurse într-un instrument de risc similar din afara instrumentului financiar.

În funcție de tipul de instrument financiar, sunt valabile considerații diferite atunci când se evaluează dacă instrumentul financiar respectă condițiile de piață.

Astfel cum se precizează și în Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat și după cum se explică mai în detaliu în prezentul document SWD, conformitatea cu condițiile de piață poate fi stabilită direct (pe baza principiului *pari passu* sau utilizând o procedură competitivă, transparentă, nediscriminatorie și necondiționată) sau poate fi evaluată pe baza unei analize comparative sau a altor metode (a se vedea secțiunile 2.2.1. și 2.2.2.).

Cu toate acestea, întrucât scopul instrumentelor financiare este de a mobiliza fonduri suplimentare pentru a sprijini investițiile-țintă, este posibil ca instrumentele financiare conforme cu condițiile de piață să nu fie adecvate pentru a remedia disfuncționalitățile pieței și pentru a atinge anumite obiective de politică.

În cazul în care instrumentul financiar ar conține un avantaj, dacă avantajul ar fi transferat integral destinatarilor finali, intermediarii financiari nu ar beneficia de ajutor de stat (deoarece ei înșiși nu ar obține niciun avantaj).

Întrucât transferul integral necesită o cuantificare a ajutorului din cadrul instrumentului financiar care apoi trebuie transferat destinatarilor finali prin intermediul unor condiții de finanțare sub nivelul comercial (cum ar fi o rată a dobânzii sub rata pieței), prin definiție, acest transfer poate fi realizat numai pentru instrumentele financiare care includ un ajutor transparent⁵⁴. O astfel de cuantificare este posibilă pentru orice instrument de datorie, precum și pentru garanții sau avansuri rambursabile, pentru care există o metodologie⁵⁵, notificată anterior și aprobată de Comisie.

⁵³ Intermediarii financiari pot investi propriile resurse din bilanț (de exemplu, băncile) sau investitori terți, care nu sunt implicați în implementarea instrumentelor financiare, pot investi resurse (de exemplu, investiții în fonduri de capitaluri proprii).

⁵⁴ Ajutorul este transparent atunci când este acordat sub formă de împrumuturi și garanții pentru care elementul de ajutor din cadrul instrumentului poate fi calculat cu precizie ex-ante, fără a fi necesară efectuarea unei evaluări a riscurilor.

⁵⁵ Un exemplu de metodologie de calcul aprobată este SA.37256 Germania – Modificări ale metodelor de calculare a elementului de ajutor al garanțiilor (N 197/2007, modificat de N 541/2007 și N 762/2007).

2.2.1. Instrumente de capital propriu/cvasicapital în conformitate cu condițiile de piață

Un instrument de capital propriu/cvasicapital este considerat conform cu condițiile de piață și nu există niciun ajutor la nivelul coinvestitorilor și la nivelul intermediarilor financiari în următoarele două scenarii:

- În cazul în care investiția de capital propriu/cvasicapital este realizată în condiții *pari passu* între stat și investitorii privați, cu respectarea criteriilor prevăzute în considerentele 86-87 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat⁵⁶, se presupune că investiția de capital public/cvasicapital propriu este în conformitate cu condițiile de piață. Astfel cum se menționează și în secțiunea 3.3 litera (a) din prezentele orientări, următoarele condiții-cheie trebuie să fie luate în considerare pentru ca o investiție să fie realizată în condiții *pari passu*:
 - Intervenția organismelor publice și a investitorilor privați are același calendar.
 - Organismele publice și investitorii privați au aceiași termeni și condiții (și anume, riscul și remunerația ar trebui să fie similare).
 - Poziția inițială a organismelor publice și a investitorilor privați este aceeași.
 - Finanțarea investitorilor privați este semnificativă din punct de vedere economic. În conformitate cu Orientările privind finanțarea de risc (RFG), o investiție privată de minimum 30 % este considerată semnificativă din punct de vedere economic⁵⁷.
 - Investitorii privați sunt operatori economici privați care acționează în condiții normale de piață.
- În absența coinvestitorilor privați (și anume, numai fonduri publice) sau în cazul în care cota coinvestițiilor private nu este semnificativă (și anume < 30 %), conformitatea cu condițiile de piață a instrumentului de capital propriu/cvasicapital poate fi stabilită pe baza analizei comparative sau a altor metode de evaluare, astfel cum se clarifică în considerentele 98-105 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat. Practic, un plan de afaceri fiabil ar trebui să demonstreze că randamentul preconizat al investiției publice este comparabil sau inferior randamentului normal preconizat pe piață.

2.2.2. Instrumente de datorie în conformitate cu condițiile de piață

Pentru instrumentele de împrumut – în cazul cărora statul furnizează intermediarului financiar fonduri ESI și resurse publice naționale cu scopul de a cofinanța un portofoliu de împrumuturi acordate destinatarilor-țintă:

- împrumutul poate fi considerat conform cu condițiile de piață și că nu există niciun ajutor de stat acordat intermediarilor financiari cofinanțatori
 - dacă fondurile ESI și resursele publice naționale sunt la nivel *pari passu* cu investitorii privați

⁵⁶ A se vedea secțiunea 4.2.3.1 litera (i) punctele 86-88 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat, astfel cum se menționează în notele de subsol 3 și 26.

⁵⁷ Punctul 34 din Comunicarea Comisiei – Orientări privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc (JO C 19, 22.1.2014, p. 4), disponibilă la adresa: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/risk_finance_guidelines_en.pdf.

sau

- o dacă ratele dobânzii aplicabile sunt în conformitate cu indicatorii de piață prevăzuți în Comunicarea privind ratele de referință („CRR”)⁵⁸.

Pentru instrumentele de garantare – în cazul în care statul furnizează o garanție (sau o contragaranție) intermediarului financiar pentru a acoperi parțial riscul portofoliului de împrumuturi subiacente, poate fi considerat că aceasta este conformă cu condițiile de piață și că nu există ajutor de stat acordat intermediarilor financiari dacă garanția este acordată în conformitate cu Comunicarea privind garanțiile (CG)⁵⁹:

- CG prezintă condițiile care trebuie îndeplinite pentru a exclude prezența ajutorului de stat atât în cazul garanțiilor individuale, cât și al sistemelor de garanții. Este valabil atunci când intermediarul își asumă cel puțin 20 % din risc în condiții *pari passu* în cadrul fiecărei operațiuni și plătește un preț orientat către piață pentru garanție, care reflectă atât caracteristicile garanției, cât și pe cele ale împrumutului subiacent.
- În cazul garanțiilor pentru IMM-uri, CG prevede prime „safe-harbour” pe baza ratingului acordat persoanei creditate, considerat a fi un indicator minim de piață.
- În cazul sistemelor de garanții, primele trebuie să acopere riscurile normale ce rezultă din acordarea garanției, costurile administrative ale sistemului, precum și finanțarea anuală a unui capital adecvat⁶⁰, chiar dacă acesta nu este constituit sau este constituit doar parțial.
- Primele de garantare la nivelul pieței sunt în conformitate cu metodologiile deja aprobate de Comisie în urma notificării acestora, cu condiția ca metodologia aprobată să abordeze în mod explicit tipul de garanții și tipul de operațiuni subiacente în cauză.

2.2.3. Instrumente de datorie care nu sunt conforme cu condițiile de piață, dar avantajul financiar este transferat integral destinatarilor finali

Chiar dacă instrumentul financiar nu este conform cu condițiile de piață, se consideră că intermediarii financiari nu beneficiază de ajutor de stat dacă ajutorul este transferat integral destinatarilor finali. Prin definiție, acest lucru este posibil numai în cazul instrumentelor financiare care conțin ajutoare transparente (împrumuturi și garanții) pentru care elementul de ajutor conținut în instrument poate fi calculat cu precizie. Pentru a asigura un transfer complet, avantajul financiar acordat destinatarilor finali trebuie redus în consecință (pentru orientări mai detaliate, a se vedea caseta de mai jos).

⁵⁸ Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont (JO C 14, 19.1.2008, p. 6), disponibilă la adresa:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52008XC0119(01)).

Trebuie remarcat faptul că CRR prevede indicatori pentru ratele pieței numai în situațiile în care nu sunt ușor de identificat operațiuni comparabile pe piață. Este mai probabil să se aplice operațiunilor care implică sume limitate și/sau operațiunilor care implică IMM-uri.

⁵⁹ Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.6.2008, p. 10) și Rectificarea la Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 244, 25.9.2008, p. 32).

⁶⁰ Secțiunea 3.4 din CG oferă mai multe îndrumări cu privire la capitalul adecvat.

Figura 3: Orientări generale privind un mecanism de transfer integral al ajutorului către destinatarii finali

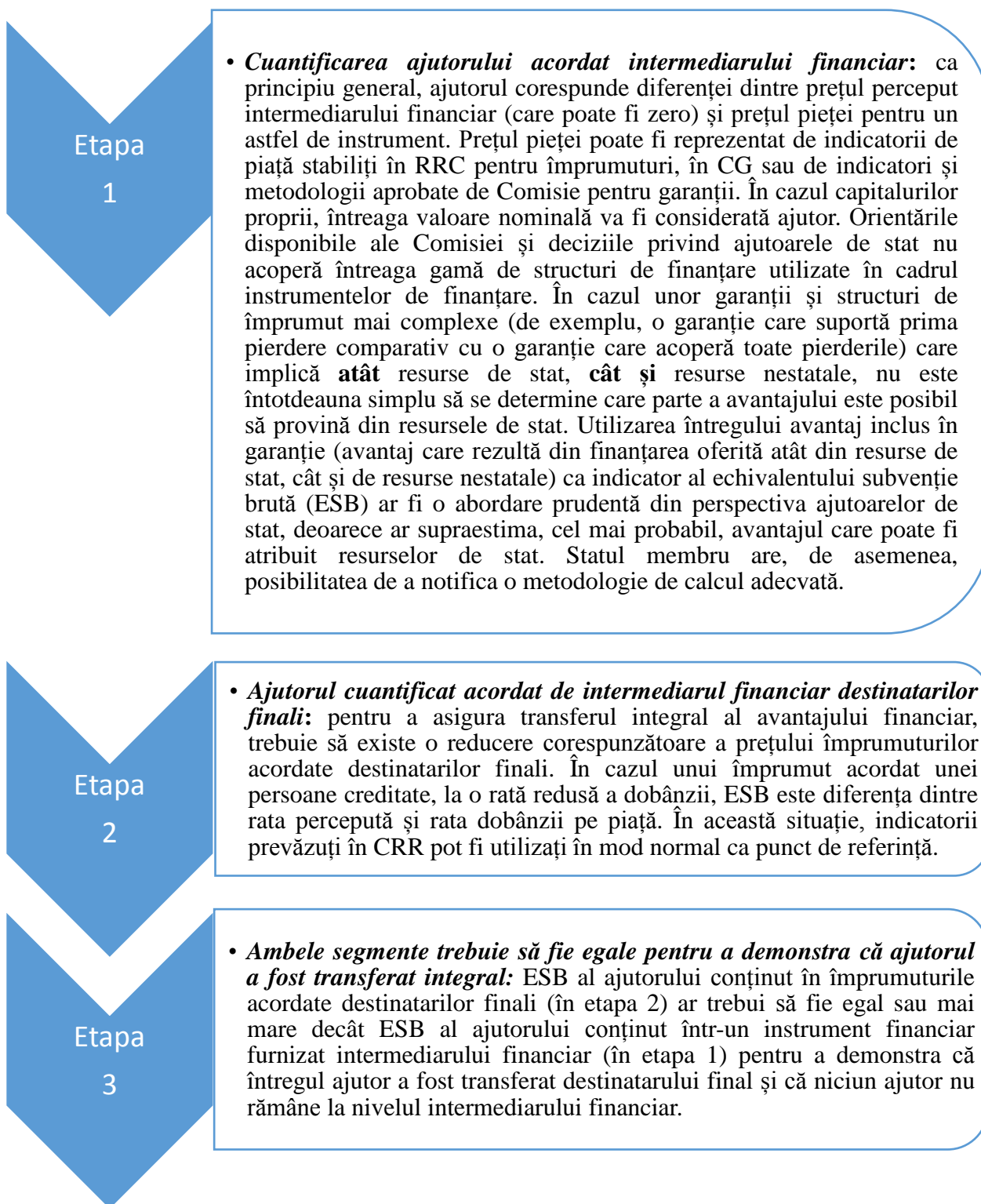
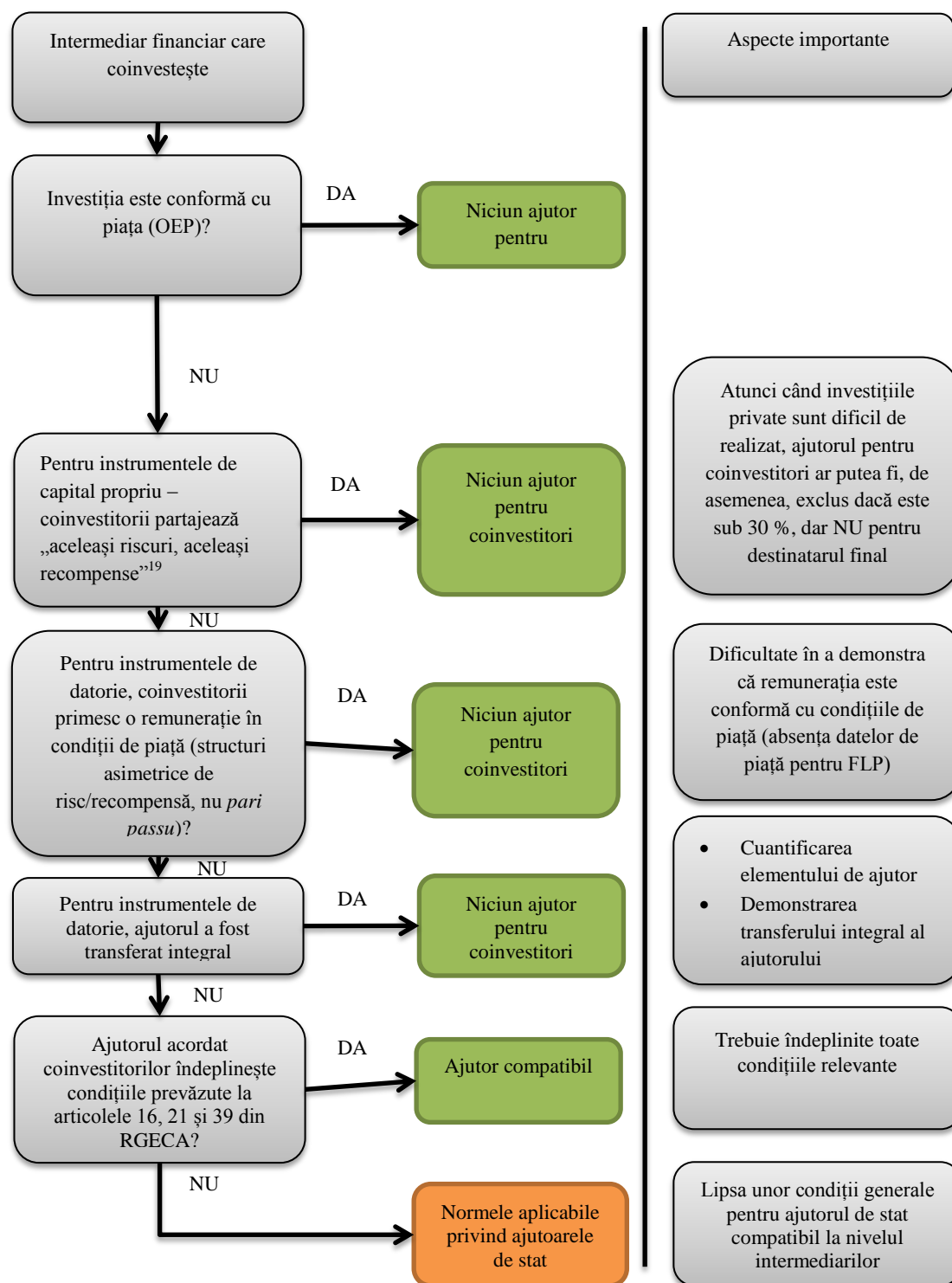

Figura 4: Arborele decizional pentru evaluarea ajutorului de stat acordat unui intermediar financiar coinvestitor

Sursă: serviciile Comisiei⁶¹

⁶¹ Figura 4 vizează ajutorul de stat acordat unui intermediar financiar coinvestitor. O investiție în condiții *pari passu* (astfel cum este definită în Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat) între resursele private și resursele de stat asigură conformitatea contribuției statului cu condițiile de piață. Cu toate acestea, coinvestitorul privat și statul pot investi în condiții de „aceleași riscuri, aceleași recompense”, fără a îndeplini celelalte condiții *pari passu* (de exemplu,

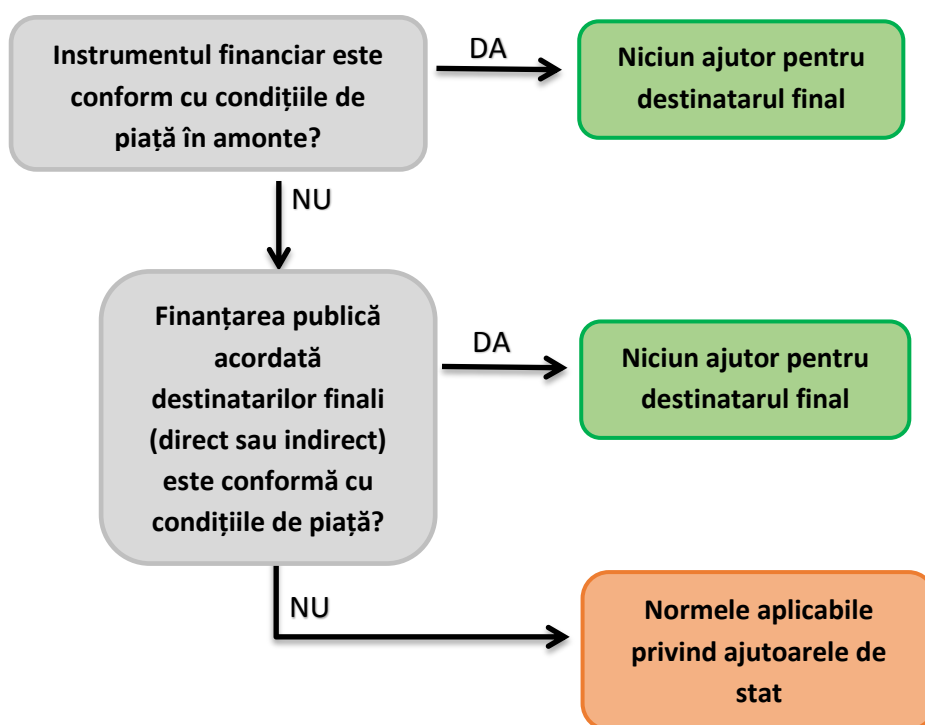
2.3. Finanțare acordată destinatarilor finali

a. Finanțare conformă cu condițiile de piață

Finanțarea acordată de intermediarii financiari destinatarilor finali este considerată conformă cu condițiile de piață și, prin urmare, nu implică ajutor de stat:

- Dacă se consideră că instrumentul financiar este conform cu condițiile de piață în amonte, atunci acesta este automat conform cu condițiile de piață la nivelul destinatarului final. Nu este necesar să se evalueze separat ajutorul de stat la nivelul destinatarului final.
- Dacă instrumentul financiar nu este conform cu condițiile de piață în amonte, trebuie demonstrată conformitatea cu condițiile de piață a finanțării acordate destinatarilor finali (de exemplu, pe baza CG sau CRR).
- Dacă există alte fonduri publice în aval, și anume furnizarea de finanțare numai la nivelul destinatarului final în mod direct, conformitatea cu condițiile de piață a acestor fonduri trebuie evaluată separat.

Figura 5: Arborele decizional pentru evaluarea conformității cu condițiile de piață la nivelul destinatarului final

Sursă: serviciile Comisiei

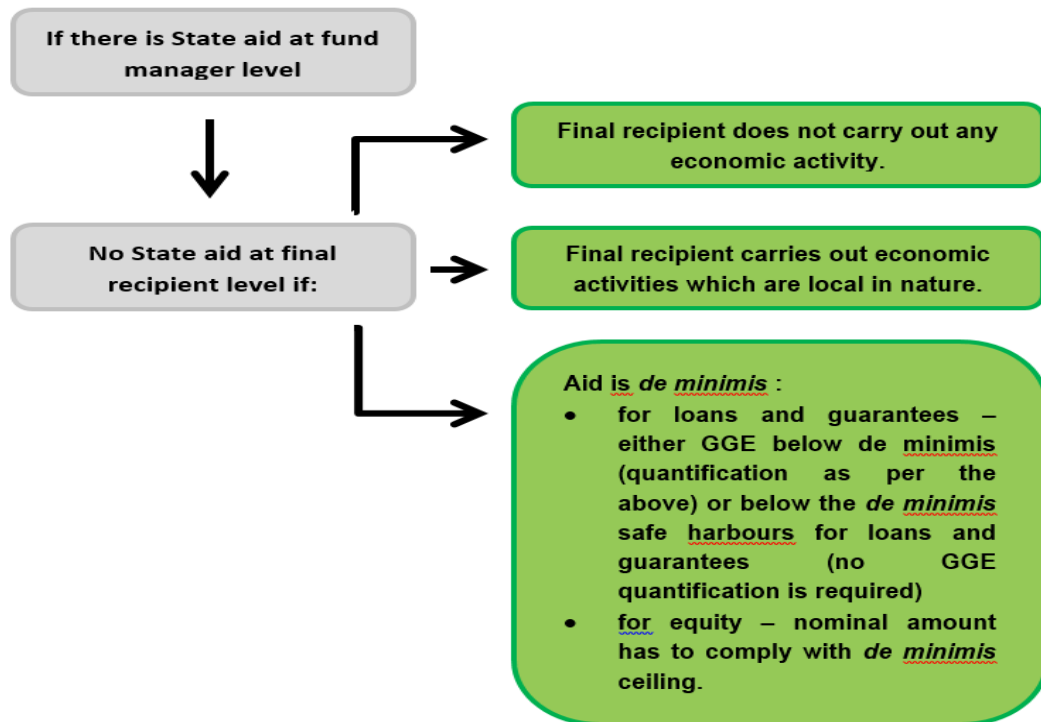
criteriile privind contribuția semnificativă). Această investiție în condiții de „aceleași riscuri, aceleași recompense” nu asigură conformitatea contribuției statului cu condițiile de piață, dar este suficientă pentru a exclude ajutorul acordat coinvestitorului privat care investește la același nivel.

b. Finanțare neconformă cu condițiile de piață, dar care nu implică ajutor de stat la nivelul destinatarului final

În cazul în care instrumentul financiar nu este conform cu condițiile de piață și există un avantaj la nivelul intermediarilor financiari, avantajul este considerat cel puțin parțial sau integral transferat destinatarilor finali sub forma unor condiții de finanțare mai bune. O astfel de finanțare sub nivelul comercial nu constituie ajutor de stat pentru destinatarii finali dacă:

- Aceștia nu desfășoară nicio activitate economică; acest lucru nu este simplu de stabilit în cazul unui portofoliu mixt de destinatari economici și neeconomici sau
- Aceștia desfășoară numai activități economice de natură strict locală, astfel încât măsura nu afectează schimburile comerciale între statele membre⁶² sau
- ajutorul este *de minimis*⁶³:
 - pentru împrumuturi și garanții – fie ESB sub plafonul *de minimis* (cuantificare conform celor de mai sus), fie sub nivelul „safe harbour” *de minimis* pentru împrumuturi și garanții (nu este necesară cuantificarea ESB)
 - pentru capitaluri proprii – valoarea nominală trebuie să respecte plafonul *de minimis*.

Figura 6: Arborele decizional pentru evaluarea prezenței ajutorului de stat în cazul în care finanțarea nu este conformă cu condițiile de piață

Sursă: serviciile Comisiei

⁶² [Cauza T-728/17 Marinvest & Porting/Comisia.](#)

⁶³ A se vedea Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor *de minimis* (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 352, 24.12.2013).

3. Compatibilitatea ajutorului de stat implicat în cadrul instrumentului financiar

3.1. Situații tipice de ajutor de stat implicat în cadrul instrumentului financiar

De regulă, ar exista ajutor de stat la nivelul intermediarului financiar (sau pentru investitorii terți în cazul în care intermediarul este un fond) atunci când instrumentul financiar nu este conform cu condițiile de piață, iar avantajul financiar nu este transferat integral destinatarilor finali:

- Pentru instrumente de capital propriu/cvasicapital: În cazul partajării asimetrice a riscurilor/rentabilității între investitorii publici și cei privați din aceeași clasă de risc, investitorii privați ar putea fi protejați de riscuri (de exemplu, tranșa care suportă prima pierdere este asumată de un investitor public, rentabilitatea are prioritate în caz de insolvență, vechimea în raport cu investitorul public) sau ar putea beneficia de rentabilitate mai atractivă (de exemplu, rentabilitatea are prioritate în timp, cotă mai bună decât pro rata de partajare a profitului) în comparație cu statul membru. Un astfel de regim asimetric ar putea fi impus de investitorii privați în cazul în care, în absența resurselor statului membru, rentabilitatea preconizată a investiției publice de capital propriu/cvasicapital ar fi sub nivelul pieței.
- Pentru instrumentele de împrumut și garantare: în cazul în care prețul instrumentului de împrumut sau de garantare nu este stabilit la nivelul pieței și, numai în cazul garanțiilor, intermediarul financiar reține mai puțin de 20 % din risc.

În cazul unui instrument financiar neconform cu condițiile pieței, se consideră că avantajul este cel puțin parțial transferat destinatarilor finali (în absența instrumentului financiar, destinatarii finali nu ar fi putut primi finanțarea în aceleași condiții sau o astfel de finanțare nu ar fi fost disponibilă).

3.2. Posibilități în temeiul RGECA – nicio notificare

În general, instrumentul financiar, care conține ajutor de stat numai la nivelul destinatarilor finali, poate fi implementat în temeiul RGECA. În cazul majorității articolelor RGECA, ajutorul trebuie să fie transparent și trebuie să fie prezent numai la nivelul destinatarului final, excluzând efectiv instrumentele financiare care conțin ajutor la nivelul intermediarilor financiari (și anume, atunci când ajutorul nu poate fi transferat integral). Aceasta înseamnă că instrumentele financiare care nu sunt conforme cu condițiile de piață și care implică intermediari financiari pot fi implementate în temeiul majorității articolelor RGECA, dar avantajul economic al ajutorului trebuie să fie transferat integral destinatarilor finali (pentru transferul integral al avantajului economic al ajutorului, a se vedea mai sus).

Cu toate acestea, RGECA acoperă câteva domenii de politică (finanțarea de risc, dezvoltarea urbană regională, proiecte de eficiență energetică a clădirilor) în care instrumentele financiare care conțin ajutor de stat atât la nivelul intermediarului financiar, cât și la nivelul destinatarului final ar putea fi considerate compatibile cu piața internă. Dacă instrumentul financiar îndeplinește toate condițiile incluse în aceste articole dedicate, nu este necesar să se cuantifice elementul de ajutor⁶⁴. Trebuie să se țină seama de toate dispozițiile relevante din capitolul I din RGECA. Principalele condiții ale fiecăruia dintre aceste trei articole sunt următoarele (aceste liste nu sunt exhaustive):

⁶⁴ Cu excepția articolului 39 din RGECA, pentru care este necesar transferul integral.

ARTICOLUL 16 DIN RGECA – AJUTOARE PENTRU DEZVOLTAREA URBANĂ REGIONALĂ

Condiții orizontale:

- Prag de notificare – 20 de milioane EUR/proiect eligibil.
- Transparența ajutorului – ajutoarele pentru dezvoltare urbană regională, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 16.

Articolul 16 – condiții:

- Implementate în zone asistate și cofinanțate de fondurile structurale și de investiții europene.
 - Pot fi sub formă de capital propriu, cvasicapital, împrumuturi, garanții sau o combinație a acestora.
 - Administratorii de fonduri de dezvoltare urbană și investitorii privați independenți sunt selectați prin intermediul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii.
 - Cerințe minime privind efectul de levier suplimentar din partea investitorilor privați (30 %).
 - Tranșa care suportă prima pierdere asumată de statul membru poate fi de maximum 25 %.
 - Rata de garantare este limitată la 80 %, iar pierderile totale asumate de către un stat membru sunt plafonate la 25 % din portofoliul subiacent garantat.
 - Intermediarul financiar este gestionat pe bază comercială. Acest lucru se poate presupune atunci când sunt îndeplinite o serie de condiții, de exemplu prezența unei strategii de investiții și remunerația conformă cu practica de piață.
-

ARTICOLUL 21 DIN RGECA – AJUTOARE CUPRINSE ÎN MĂSURI DE FINANȚARE DE RIS

Condiții orizontale:

- Prag de notificare – 15 milioane EUR/întreprindere eligibilă.
- Transparența ajutorului – ajutorul pentru finanțare de risc este considerat transparent dacă îndeplinește toate condițiile prevăzute la articolul 21.

Articolul 21 – condiții:

- IMM-urile eligibile sunt IMM-uri necotate care nu au funcționat pe nicio piață sau care funcționează de mai puțin de 7 ani de la prima lor vânzare comercială sau care necesită o investiție inițială mai mare de 50 % din cifra de afaceri anuală medie în vederea intrării pe o nouă piață de produs sau pe o nouă piață geografică.
- Investițiile de continuare sunt posibile, dacă sunt îndeplinite o serie de condiții.
- Intermediarii financiari, precum și investitorii sau administratorii de fonduri sunt selectați prin intermediul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii.
- Maximum 15 milioane EUR/IMM. Aceasta se referă la întreaga investiție a fondului de capital propriu.
- La nivelul întreprinderilor eligibile, ajutoarele de finanțare de risc se pot prezenta sub formă de investiții de capital și de cvasicapital, de împrumuturi, de garanții sau pot lua forma unei combinații între aceste instrumente.
- Cerințe minime privind efectul de levier suplimentar din partea investitorilor privați.
- Tranșa care suportă prima pierdere asumată de statul membru poate fi de maximum 25 %.
- Intermediarul financiar este gestionat pe bază comercială. Acest lucru se poate presupune atunci când sunt îndeplinite o serie de condiții, de exemplu prezența unei strategii de investiții și alinierea intereselor la investitorul public.
- Intermediarul financiar demonstrează că utilizează un mecanism care garantează că toate avantajele sunt transferate în cea mai mare măsură destinatarilor finali.

Condiții orizontale:

- Prag de notificare – 10 milioane EUR/proiect eligibil.
- Transparența ajutorului – ajutoare pentru proiecte de eficiență energetică, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 39.

Articolul 39 – condiții:

- Se acordă sub formă de resurse atribuite, de capital propriu, de garanție sau de împrumut către un fond pentru eficiență energetică sau către un alt intermediar financiar, care îl transmite integral destinatarilor finali, care sunt proprietarii sau locatarii clădirii.
- Rambursarea nu este mai mică decât valoarea nominală a împrumutului.
- Cerințe minime privind efectul de levier suplimentar din partea investitorilor privați (30 %).
- Intermediarii financiari, precum și investitorii sau administratorii de fonduri sunt selectați prin intermediul unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii.
- Tranșa care suportă prima pierdere asumată de statul membru poate fi de maximum 25 %.
- Rata de garantare este limitată la 80 %, iar pierderile totale asumate de către un stat membru sunt plafonate la 25 % din portofoliul subiacent garantat.
- Intermediarul financiar este gestionat pe bază comercială. Acest lucru se poate presupune atunci când sunt îndeplinite o serie de condiții, de exemplu prezența unei strategii de investiții și remunerația conformă cu practica de piață.

3.3. Notificarea și evaluarea de către Comisie

Ajutoarele de stat care pot fi prezente la orice nivel al unui instrument financiar, care nu intră sub incidența RGECA, trebuie notificate Comisiei înainte de implementarea unui astfel de instrument financiar.

Instrumentele financiare care furnizează finanțare care conține ajutor de stat intermediarilor financiari/coinvestitori, dar care nu îndeplinesc condițiile de finanțare de risc prevăzute în RGECA, poate fi evaluate pe baza RFG. Instrumentele financiare care vizează alte domenii de politică sunt evaluate direct în temeiul TFUE, aplicându-se prin analogie, după caz, principiile RFG în ceea ce privește ajutorul acordat intermediarilor financiari/coinvestitorilor.

În evaluare, Comisia va pune în balanță necesitatea și proporționalitatea măsurii de ajutor pentru atingerea unui obiectiv comunitar și denaturarea concurenței cauzată de aceasta.

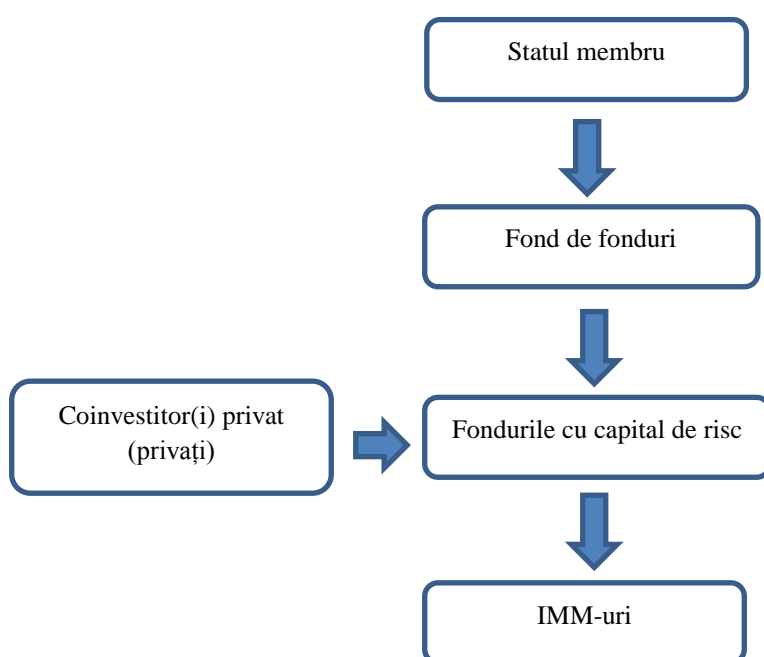
4. Exemple ilustrative și considerații specifice privind ajutoarele de stat în funcție de tipul de instrument financiar

Această secțiune conține trei studii de caz pentru a ilustra modul în care abordările descrise mai sus pot fi aplicate în practică.

4.1. Instrument de capital propriu pentru IMM-uri

Obiectul acestui studiu de caz este un instrument financiar de capital propriu pentru IMM-uri: Pentru a facilita accesul IMM-urilor la finanțare, se instituie și se administrează un fond de fonduri (FoF) de către banca națională de promovare/dezvoltare (BNP). FoF investește în diferite fonduri cu capital de risc care investesc în IMM-uri. Vor fi luate în considerare două scenarii: o investiție în condiții *pari passu* cu coinvestitori privați în fondurile cu capital de risc (CR) și o investiție fără condiții *pari passu*.

Figura 7: ilustrarea instrumentului de capital propriu pentru IMM-uri

Este implicat un ajutor de stat?

Fond de fonduri

- Furnizarea de finanțare publică pentru FoF. FoF ia forma unui cont dedicat în cadrul administratorului FoF și este doar un mijloc de a transfera resurse în aval, fără a desfășura activități economice.
- Remunerația administratorului FoF. Administratorul FoF desemnat este o BNP.
 - Dacă BNP acționează exclusiv în cadrul misiunii de serviciu public, nu va fi considerat beneficiar al ajutorului.
 - În toate celelalte cazuri (BNP care desfășoară și activități comerciale), conformitatea cu condițiile de piață a remunerației nu poate fi prezumată. În acest caz, statul membru a efectuat o analiză comparativă și a stabilit

remunerația conformă cu practica de piață sau în conformitate cu articolul 13 din CDR, reflectând remunerația conformă cu practica de piață în situații comparabile. Prin urmare, remunerația oferită FoF este conformă cu condițiile de piață.

Scenariul 1 – investiție conformă cu condițiile de piață efectuată de FoF și fără niciun ajutor de stat

Evaluarea la nivelul intermediarilor financiari/coinvestitorilor (fonduri CR)

- Remunerarea administratorilor fondurilor CR. Administratorii fondurilor au fost selectați în cadrul unui proces de selecție deschis și competitiv și, prin urmare, comisionul de administrare se presupune că este conform cu condițiile de piață. Prin urmare, nu există niciun ajutor de stat la nivelul administratorilor fondurilor CR.
- Investiții de capital ale FoF în fonduri CR. FoF investește în fonduri CR în condiții *pari passu* cu ceilalți coinvestitori privați și cel puțin 30 % din investiția totală în fondurile CR provine de la coinvestitori privați. Prin urmare, investiția FoF este considerată conformă cu condițiile de piață și nu există niciun ajutor de stat la nivelul coinvestitorilor privați în fondurile CR. O investiție privată în condiții *pari passu* mai mică de 30 % din investiția totală ar fi suficientă pentru a exclude ajutorul la nivelul coinvestitorilor privați (deoarece aceștia nu se bucură de condiții mai avantajoase), dar nu ar fi suficientă pentru a stabili conformitatea cu condițiile de piață a investiției FoF în fonduri CR, prin urmare, ar putea exista ajutor la nivelul societăților în care s-a investit.

Evaluarea la nivelul destinatarilor finali (IMM-uri)

- Investiții de capital efectuate de fondurile CR în IMM-uri. Întrucât investiția efectuată de FoF în fonduri CR este considerată conformă cu condițiile de piață și nu implică ajutor de stat, nu există niciun element de ajutor de stat în investițiile de capital furnizate de fondurile CR IMM-urilor.

Scenariul 2 – investiții sub nivelul comercial efectuate de FoF și ajutor de stat

Evaluarea la nivelul intermediarilor financiari/coinvestitorilor (fonduri CR)

- Investiții de capital ale FoF în fonduri CR. FoF investește în fonduri CR în condiții sub nivelul comercial, de exemplu în cazul partajării asimetrice a riscurilor/rentabilității în avantajul coinvestitorilor privați în fondurile CR. În cadrul scenariului respectiv, în cazul în care rentabilitatea preconizată ar fi mai mare decât rentabilitatea preconizată a fondurilor CR în investiții cu risc similar din afara instrumentului financiar, există ajutor de stat la nivelul coinvestitorilor privați în fondurile CR.

Evaluarea la nivelul destinatarilor finali (IMM-uri)

- Investiții de capital efectuate de fondurile CR în IMM-uri. Întrucât investiția FoF în fonduri CR implică ajutor de stat, se consideră că ajutorul de stat este transferat cel puțin parțial destinatarilor finali, prin urmare, există ajutor de stat la nivelul IMM-urilor.

Ajutorul de stat este compatibil (pentru scenariul 2)?

Dacă există ajutor de stat, acesta poate fi considerat compatibil în următoarele condiții:

- a. **RGECA**: Întrucât instrumentul financiar include ajutor de stat la nivelul coinvestitorilor privați, numai în virtutea articolului 21 acest ajutor de stat poate fi compatibil cu piața internă în temeiul RGECA. Pentru a respecta articolul 21 din RGECA, este necesar să fie respectate toate condițiile orizontale din RGECA și cele specifice de la articolul 21. De exemplu, instrumentul poate viza numai IMM-urile aflate în faza de început și trebuie să atragă capital privat cel puțin în proporție de 30 %.
- b. **RFG**: Dacă instrumentul financiar nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 21 din RGECA, acesta poate fi notificat Comisiei. Ulterior, Comisia evaluează măsura pe baza RFG.

4.2. Instrumente de garanție plafonată la nivel de portofoliu pentru investițiile în eficiența energetică

Pentru a sprijini investițiile în eficiența energetică, statul membru instituie un fond de garantare, gestionat de o BNP.

Acest fond oferă garanții plafonate intermediarilor financiari pentru un portofoliu de împrumuturi nou acordate pentru investiții în eficiența energetică efectuate de întreprinderi, cu o rată a garanției de 80 % pentru fiecare împrumut în parte și până la un plafon global de 25 % din întregul portofoliu de împrumuturi. Garanția este emisă gratuit (de exemplu, intermediarii financiari nu plătesc niciun comision de garantare).

Destinatarii finali sunt un mix de persoane fizice (care nu desfășoară nicio activitate economică) și IMM-uri.

Figura 8: ilustrarea instrumentului de garanție la nivel de portofoliu pentru eficiență energetică

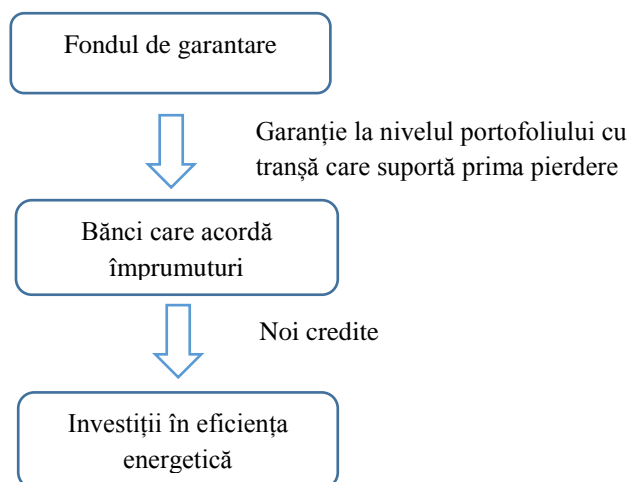
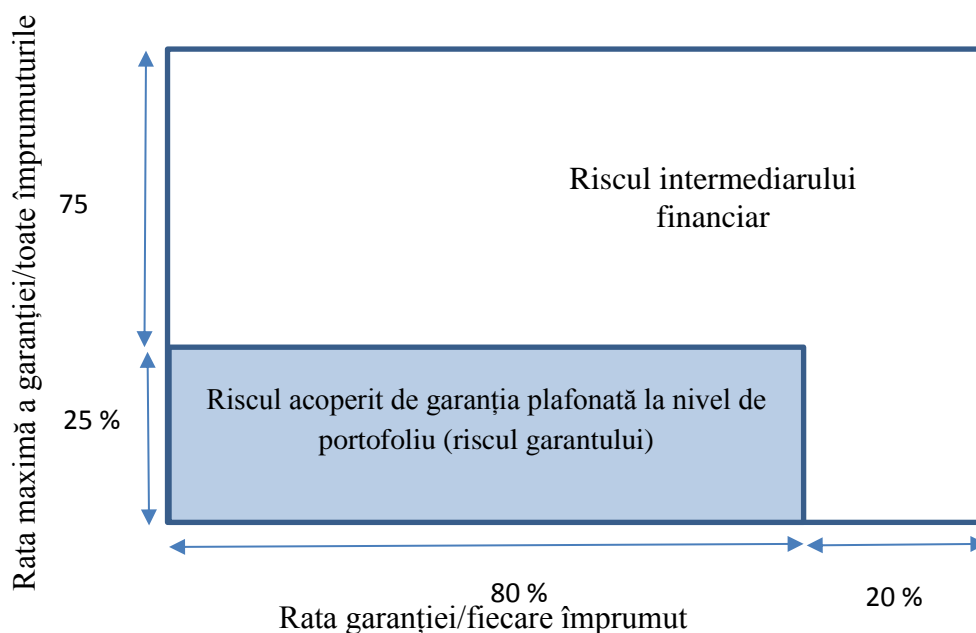

Figura 9: Ilustrarea grafică a garanției plafonate la nivel de portofoliu

Este implicat un ajutor de stat?

Evaluarea la nivelul organismului care implementează fondul de garantare (fondul de garantare)

- Remunerația organismului care implementează fondul de garantare. Întrucât BNP care administrează fondul de garantare este numită (fără selecție competitivă) prin atribuirea directă a contractului și desfășoară o activitate economică, nu se poate presupune conformitatea cu condițiile de piață a remunerației sale. În acest caz, statul membru trebuie să efectueze o analiză comparativă și să stabilească remunerația în conformitate cu practica de piață sau să stabilească remunerația în conformitate cu RDC și cu normele relevante privind ajutoarele de stat. În acest caz, nu există niciun ajutor de stat la acest nivel.
- Contribuția resurselor fondurilor ESI (furnizarea de capital) la fondul de garantare. Fondul de garantare este constituit ca entitate juridică separată, cont fiduciar sau ca bloc separat de finanțare și este doar un mijloc de transfer al resurselor mai departe în aval. În consecință, acesta nu beneficiază de ajutor de stat.

Evaluarea la nivelul intermediarilor financiari (al băncilor) care acordă împrumuturile comerciale

- Furnizarea garanției plafonate la nivel de portofoliu băncilor care acordă împrumuturile comerciale. Cel puțin 20 % din risc este reținut de bănci, ceea ce este în concordanță cu CG. Cu toate acestea, întrucât garanția este oferită gratuit, aceasta nu poate fi considerată conformă cu condițiile de piață. Prin urmare, aceasta ar putea, în principiu, să constituie ajutor de stat pentru intermediarii financiari.
- Cu toate acestea, dacă băncile transferă integral ajutorul către destinatarii finali, nu rămâne niciun ajutor de stat la nivelul acestora. Pentru ca un astfel de mecanism de transfer integral să fie stabilit, elementul de ajutor din garanția

plafonată la nivel de portofoliu primită de bancă trebuie să fie cuantificat (diferența dintre comisionul de garantare zero perceput de BNP și comisionul de piață) și reducerea corespunzătoare a ratelor dobânzii active (cu valoarea ajutorului primit de bancă) se aplică destinatarilor finali. Dacă ambele elemente se anulează reciproc, atunci este demonstrat transferul integral al ajutorului către destinarii finali.

- Este dificil să se calculeze elementul de ajutor care rezultă din lipsa unui comision de garantare, deoarece acesta acoperă doar o parte din ajutorul pe care băncile este posibil să îl primească. CG nu oferă orientări concrete privind indicatorii de piață pentru garanțiile la nivel de portofoliu (plafonate sau neplafonate), dar stabilește principiul general, și anume că garanția trebuie să se autofinanțeze, iar comisionul ar trebui să reflecte riscul portofoliului subiacent.
- În cazul în care există îndoieli, pentru structuri mai complexe de instrumente financiare, statele membre trebuie să notifice o metodologie de cuantificare care să vizeze tipul de garanții și tipul de operațiuni subiacente în cauză.

Evaluarea la nivelul destinatarilor finali

- Ajutorul este transferat prin rate reduse ale dobânzii active în comparație cu ratele de piață. În măsura în care destinarii finali sunt întreprinderi și în cazul în care valoarea ajutorului depășește pragul *de minimis*, împrumuturile acordate de intermediarii financiari conțin ajutor de stat.

Ajutorul de stat este compatibil?

- În cazul în care ajutorul este transparent și transferat integral, acesta poate fi considerat compatibil în conformitate cu condițiile prevăzute la articolul 39 din RGECA.

4.3. Facilitate de microcreditare pentru întreprinderile noi

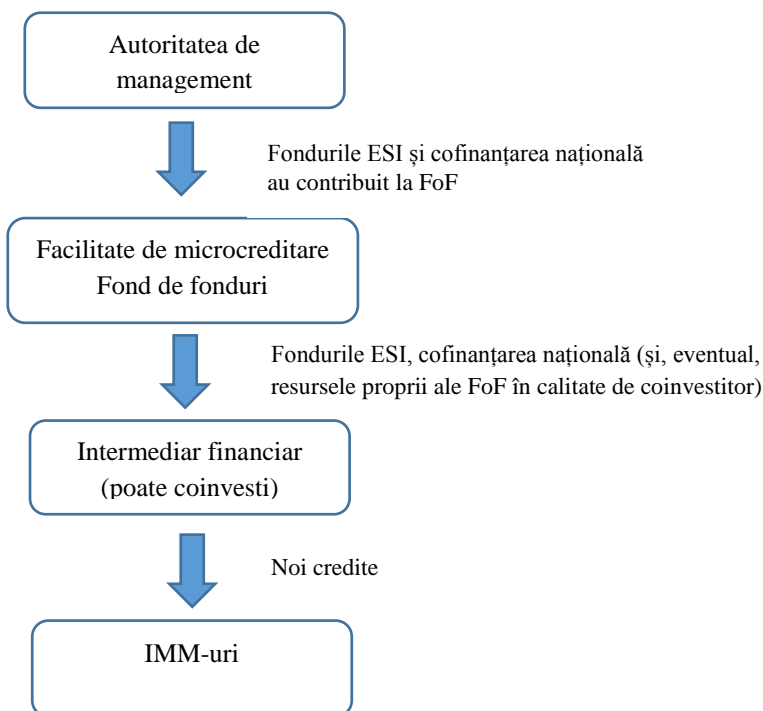
Facilitatea de microcreditare abordează lipsa de împrumuturi de pe piața de finanțare dedicată microîntreprinderilor și IMM-urilor, prin acordarea de împrumuturi unor astfel de întreprinderi la rate ale dobânzii reduse. Majoritatea destinatarilor finali sunt întreprinderi mici, care au acces cu dificultate la finanțare din cauza dimensiunii limitate a operațiunilor lor și/sau a inexistenței istoricului de credit. Facilitatea de microcreditare urmărește să sprijine în mod specific înființarea de întreprinderi de către tineri și șomeri. Autoritatea de management oferă finanțare unui FoF, care selectează intermediarii financiari (băncile) care, ulterior, selectează destinarii finali. FoF și intermediarii financiari pot alege să coinvestească în această facilitate de microcreditare.

Este implicat un ajutor de stat?

Evaluarea la nivelul FoF

- Administratorul FoF este o entitate privată. Nu există niciun ajutor de stat acordat prin remunerația administratorului FoF dacă se stabilește că remunerația administratorului este conformă cu practica de piață (de exemplu, dacă este comparabilă cu ceea ce este perceput de fondurile private active în același domeniu) sau dacă a fost stabilită în conformitate cu RDC, care reflectă remunerația de piață în situații comparabile.

Figura 10: ilustrarea facilității de microcreditare pentru IMM-uri

Evaluarea la nivelul intermediarului financiar

- Dacă băncile nu coinvestesc în condiții *pari passu*, ratele dobânzilor băncilor vor servi drept criteriu de referință pe piață în raport cu care ajutorul este cuantificat. În mod alternativ, rata pieței va fi stabilită în conformitate cu CRR. Pentru a cuantifica ESB, rata efectivă percepută pentru finanțarea din fondurile ESI trebuie comparată fie cu rata pieței bazată pe practica băncilor, fie cu cea a indicatorilor de piață din CRR.
- Cu toate acestea, chiar dacă rata dobânzii nu este conformă cu condițiile de piață, nu există niciun ajutor de stat la nivelul intermediarilor financiari, cu condiția ca elementul de ajutor să fie transferat integral destinatarilor finali. Pentru a asigura transferul integral, ajutorul trebuie cuantificat (structură segmentată sau nesegmentată), iar mecanismul de transfer trebuie demonstrat (de exemplu, ratele dobânzii active ale destinatarului final trebuie reduse cu valoarea ajutorului primit de intermediarul financiar).

Evaluarea la nivelul destinatarilor finali

- Dacă există ajutor la nivelul intermediarului financiar, atunci există ajutor la nivelul destinatarului final.
- Atunci când ajutorul este transferat, de exemplu prin rate reduse ale dobânzii în comparație cu ratele de piață, măsura nu constituie ajutor de stat dacă destinatarul final nu desfășoară nicio activitate economică sau dacă activitatea se desfășoară strict la nivel local, astfel încât măsura nu afectează schimburile comerciale între statele membre, sau dacă ajutorul este *de minimis*. În exemplul de mai sus, destinatarii finali (întreprinderi înființate de tineri șomeri) sunt întreprinderi, dar microcreditul, care este sub nivelul ratelor de piață, constituie ajutor *de minimis* (fie valoarea ESB, fie întregul microcredit respectă nivelul „safe-harbour” al

plafoanelor *de minimis*), prin urmare, un astfel de sprijin nu constituie ajutor de stat.

Tabel de abrevieri

BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNP	Banca națională de promovare/dezvoltare
CDR	Regulament delegat al Comisiei
CG	Comunicarea privind garanțiile
COSME	Competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii
CR	Capital de risc
CRR	Comunicarea privind rata de referință
ESB	Echivalent subvenție brută
EURATOM	Comunitatea europeană a energiei atomice
FEADR	Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală
FEDR	Fondul european de dezvoltare regională

FEI	Fondul European de Investiții
FEIS	Fondul european pentru investiții strategice
FLP	Parteneriat familial limitat
FOF	Fond de fonduri
Fondurile ESI	Fondurile structurale și de investiții europene
GRUPUL BEI	Grupul Băncii Europene de Investiții
IF	Instrumente financiare
IFI	Instituție financiară internațională
IMM-uri	Întreprinderi mici și mijlocii
NOA	Comunicarea privind noțiunea de ajutor
OEP	Principiul operatorului economic privat în economia de piață
RDC	Regulamentul privind dispozițiile comune
RF	Regulamentul financiar

RFG	Orientările privind finanțarea de risc
RGECA	Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare
SM	Stat membru
SWD	Document de lucru al serviciilor Comisiei
TFUE	Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
UE	Uniunea Europeană
VAN	Valoare actualizată netă

Tabelul actelor legislative

cu trimiteri la pagini

Titlul complet al actului legislativ	Pagina
Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului	p. 4
Versiune consolidată a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (JO C 326, 26.10.2012)	p. 5
Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO C 262, 19.7.2016)	p. 5
Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului (JO L 347, 20.12.2013)	p. 6, 7
Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 (JO L 193, 30.7.2018)	p. 6, 7
Regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 (JO L 347, 20.12.2013)	p. 6
Regulamentul (UE) nr. 508/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2328/2003, (CE) nr. 861/2006, (CE) nr. 1198/2006 și (CE) nr. 791/2007 ale Consiliului și a Regulamentului (UE) nr. 1255/2011 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 149, 20.5.2014)	p. 6, 7
Regulamentul (UE) nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a Programului-cadru pentru cercetare și inovare (2014-2020) – Orizont 2020 și de abrogare a Deciziei nr. 1982/2006/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 347, 20.12.2013)	p. 9

Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 3 aprilie 2014 de stabilire a repartizării anuale a resurselor globale pentru fiecare stat membru din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune în cadrul obiectivului privind investițiile pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă și al obiectivului de cooperare teritorială europeană, a repartizării anuale a resurselor pentru fiecare stat membru din alocările specifice pentru inițiativa privind ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor, împreună cu lista regiunilor eligibile, precum și a sumelor care urmează să fie transferate din alocările fiecărui stat membru din Fondul de coeziune și din fondurile structurale către Mecanismul pentru Interconectarea Europei și către ajutorul pentru cele mai defavorizate persoane pentru perioada 2014-2020 [notificată cu numărul C(2014) 2082] (JO L 104, 8.4.2014)	p. 8
Regulamentul (UE) 2015/1017 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 iunie 2015 privind Fondul european pentru investiții strategice, Platforma europeană de consiliere în materie de investiții și Portalul european de proiecte de investiții și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013 – Fondul european pentru investiții strategice (JO L 169, 1.7.2015)	p. 9
Regulamentul (UE) nr. 1287/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de instituire a unui program pentru competitivitatea întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (COSME) (2014 – 2020) și de abrogare a Deciziei nr. 1639/2006/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 347, 20.12.2013)	p. 10
Regulamentul (UE) nr. 717/2014 al Comisiei din 27 iunie 2014 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor <i>de minimis</i> în sectorul pescuitului și acvaculturii (JO L 190, 28.6.2014)	p. 14
Ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.6.2008), astfel cum au fost modificate prin Rectificarea la Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 244, 25.9.2008)	p. 13
Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor <i>de minimis</i> (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 352, 24.12.2013)	p. 14
Regulamentul (UE) nr. 1408/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor <i>de minimis</i> în sectorul agricol (JO L 352, 24.12.2013)	p. 14
Regulamentul (CE) nr. 875/2007 al Comisiei din 24 iulie 2007 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului <i>de minimis</i> în sectorul pescuitului și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1860/2004 (JO L 193, 25.7.2007)	p. 14
Regulamentul (UE) nr. 702/2014 al Comisiei din 25 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare în sectoarele agricol și forestier și în zonele rurale ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 193, 1.7.2014)	p. 15
Regulamentul (UE) nr. 1388/2014 al Comisiei din 16 decembrie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în producția, prelucrarea și comercializarea produselor obținute din pescuit și acvacultură ca fiind compatibile cu piața internă, în aplicarea articolelor 107 și 108 din	p. 15

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 369, 24.12.2014)	
Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 187, 26.6.2014)	p. 15
Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 964/2014 al Comisiei din 11 septembrie 2014 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește clauzele și condițiile standard pentru instrumentele financiare (JO L 271, 12.9.2014)	p. 16
Regulamentul delegat (UE) nr. 480/2014 al Comisiei din 3 martie 2014 de completare a Regulamentului (UE) nr. 1303/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (JO L 138, 13.5.2014)	p. 20
Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile publice și de abrogare a Directivei 2004/18/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 94, 28.3.2014)	p. 20
Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind achizițiile efectuate de entitățile care își desfășoară activitatea în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale și de abrogare a Directivei 2004/17/CE (Text cu relevanță pentru SEE) (JO L 94, 28.3.2014)	p. 20
Comunicarea Comisiei – Orientări privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor de finanțare de risc (JO C 19, 22.1.2014)	p. 12, 23
Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont, (JO C 14, 19.1.2008)	p. 13, 23